

ERDELYI GAZDA

Az E. G. E. állandó gép- és eszközkiallitásának intézősége november 1-től az egyesület (Deák Ferenc-u. 11. sz. a.) helyiségében van.

Árjegyzések,

(576.)

melyekből az E. G. E. tagjai magas kedvezményekben részesülnek:

Ékék.

Mélyítő eke előhántóval »R 14 M N.«, 21—37 cm. mély szántásra. Ára 122 korona, engedmény. Répatermelők és szőlőbirtokosok figyelmébe!

Egyetemes acél-ékék (Sack rendszer), jó minőségért felelősséget vállalunk. Előhántó nélkül öntöttvas fejjel:

D 7 M 9—18 cm. mély szántásra, ára 65 kor.

D 8 M 10—21 » » » » » 70 »

D 10 M 15—16 » » » » » 72 »

Magosított acélöntvényű fejjel és erősített taligával (a taliga kivételével egészen acélból).

D 8 M N. 10—21 cm. mély szántású, ára 78 kor.

D 10 M N 15—26 » » » » » 82 »

Az egyetemes ékékhöz mindenféle talajműveléshez szükséges felszerelések kaphatók, ezeknek alkalmazása kiállításunkon készséggel megmutattatik; így:

kétvasu hántó eketest, ára 31 korona.

háromvasú hántó eketest, » 43 »

burgonya kiszántó eketest » 32 »

egyoldalú repákiemelő test » 15 »

Acélkeretes porhanyítók, mivelő és extirpator kapakkal, a cél és munkaképesség szerint különféle árak mellett.

Ezeknek alkalmazása szükségtelemé teszi ilyeneknek, mint külön gépeknek beszerzését.

Rendkívül jó, acéltanyagból készült kolozsvári ékék fagerendelylyel, állítható erős taligával:

4. sz. »földmives« eke ára 36 korona.

4. sz. eke 8—16 cm mély szántású » 56 »

3. sz. » 10—18 » » » » 60 »

2. sz. » 12—20 » » » » 64 »

Önvezetővel 7 koronával drágább.

Kettős ékék:

»NPL« jegyű kötött talajra való (aránylag csekély vonóerőt igényel) súlya 128 kg. Ára 134 korona.

»SU« jegyű kolozsvári kétvasu eke. Ára 120 korona.

Válto ékék:

Sack rendszerű, kitünő gyártmány. Ára 104 korona.

Kolozsvári hegyi eke 8—16 cm. mély szántású ára 80 kor.

Kolozsvári hegyi eke 10—20 cm. mély szántású ára 90 kor.

»Bóni« eketaliga. Különös előnyei: kettős tengelyei a kerekkel együtt forognak, így a

csapágy kopásnak kitéve nincs; állítása magasabb, vagy mély szántásra nagyon egyszerű — Önműködő olajozóval. — Ajánljuk megpróbálásra!

Ára az állíthatónak 34 kor.

Állító készülék nélkül 30 kor.

Kívánatra az ékékhöz ilyen taliga szállítatik; árkülömbözet 6—8 korona.

Boronák.

Vetések boronolására: a rögek teljes szétmozdítására, a talaj legfinomabb porhanyítására:

00 sz. Laacke-féle, 3 táblás, 3 m. széles, ára 68 kor.

0 sz. Laacke-féle, 4 táblás, 4 m. széles, ára 80 kor.

Magtakarásra: kötöttebb talajban:

Laacke 1. sz. 2'20 m. széles 58 kor., 3. sz. 3'30 m. széles 86 korona.

Nehéz talajnál:

4 sz. 1'65 m. széles 56 kor., 5. sz. 2'20 m. széles 70 kor.

Szántóföldboronák:

középkötött s nehéz talajnak:

7. sz. 1'65 m. széles 60 kor. 9. sz. 2'75 m. széles 98 kor.

Hantos talaj előmunkálására porhanyító boronák:

Laacke 10. sz. 1'65 m. széles 66 kor. 12. sz. 3'30 m. széles 120 kor.

15 cm. mélységig a legnehezebb talajokban is jól működik.

Az »Osborne«-féle rugós fogas borona; alkalmas a szántóföld előkészítésére és meglátására.

Munkaszélessége 183 cm. 17 foggal, ára 190 kor.

Hengerek

2'4 m. munkaszélességekben: sima, gyűrűs, rög-törő és kombinált rög-törő testekkel.

Áraik: 320.— 310.— 350.— 400.— kor. Szállítókészülék ára 80 kor. 12% engedmény.

Vetőgépek.

Sorbavető:

»Mosoni Drill« teljesen egyenletesen vet hegynek föl-, le. valamint lejtőn, rendkívül egy-

szertű szabályozás. 11'8 cm. és 10'5 cm. sor-távollal.

11 13 15 17 soros
ára: 470.— 490.— 540.— 600.— korona
lőherschörb

szekrény 60.— 70.— 70.— »

»Nemzeti« tolórendszeres gép, ugyancsak hegyes vidékeken alkalmas:

ára: 520.— 540.— 590.— kor.

12% engedm.

»Unicum Drill« kitünő hegyi vetőgép. Egyszerű, könnyű kezelés.

12 14 18 soros
ára: 480.— 520.— 620.— kor.

Uj kézi szóróvetőgép, Retteghy-féle, lóhere, repce, köles, mák és fűmagnak; vetőszélessége 7—8 méter. — Egyenletes vetés! Ára 60 kor. engedmény.

Király-féle szóróvetőgép egyszerű. Ára 20 kor.

»Hydra«, új, horganyozott acél vetőgéptölcsér, kitünő eredménnyel használják, bármily vetőgéphez megrendelhető dronként 2'00 kor.

Gabonatisztító gépek.

Rosták.

»Kalmár«-féle FR jegyű felsőrázóju, ára 110 kor.

» AR » alsó » » 130 »

» K J » szélrosta » 100 »

Mindháromnál bérmentes szállítás.

Ezen rosták a legnagyobb igényeket is kielégítik. — Számos elismerés!

Kühne szelelő magtárrostája 68 kor.

» 5 sz. nagy gabonarostája 204 kor.

Simonffy új rostája 120 kor.

Konkolyozók:

Pernollet jegyű, szapora, tiszta munkája révén közkedvelt, ára 188 kor.

Pernollet jegyű, önműködő, tápláló szerkezettel, ára 208 kor.

»JA« jegyű, szelelővel, ára 156 kor.

Konkolyozók megrendelésénél ajánlatos a tisztán gabonából 2—3 kgos. mintát beküldeni, hogy a lyukazat megfelelő legyen.

Ezeken kívül megrendelhetők az összes szükségelt gépek és eszközök, melyeknek áraival szemben hasonló engedményben részesíthetjük egyesületünk tagjait. — Kérjük intézményünk szíves pártfogását.

Külön megjelölés híján az árak nagyrészt Budapesten értetnek.

Ad. 3008.—1901. sz.

HIRDETMÉNY.

A kolozsvári cs. és kir. élelmezési raktár (sétatér-utca 4. szám) december havában gazdáktól és azok egyesületeitől

300 métermázsa rozst és 200 métermázsa zabot vesz.

Az erre vonatkozó közelebbi rendelkezések az 1901. augusztus 6-i 1620. számú hirdetményben foglaltatnak.

Bővebb értesítéseket a főtnevezett élelmezési raktár nyújt a hivatalos irodai órák idejében.

Kolozsvárt, 1901. november hó 20-án.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár
Kezelő-bizottsága
K o l o z s v á r t.

(750. I.)

Zu No. 3008. von 1901.

KUNDMACHUNG.

Das k. und k. Militär-Verpflegs-Magazin in Kolozsvár (Sétatér-Gasse No. 4.) kauft im Monate Dezember 1901. von Grundbesitzern und deren Vereinigungen

300 Meterzenter Roggen und 200 Meterzenter Hafer.

Die näheren diesbezüglichen Bestimmungen enthält die Kundmachung zu No. 1620. vom. 6. August 1901.

Auskünfte werden während der gewöhnlichen Amtsstunden in der Kanzlei des obgenannten Verpflegs-Magazins ertheilt.

Kolozsvár, am 20. November 1901.

Von der Verwaltungs-Comission des
k. und k. Militär-Verpflegs-Magazins
K o l o z s v á r.

(750. II.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGÝ SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Bortermelésünkről. <i>Milhotfer Sándor.</i>	611
Földiehermentesítés. <i>(éb.)</i>	612
Mi módon fokozhatjuk és biztosíthatjuk évenkénti átlagterméseinket. <i>Czármas Bálint.</i>	612
A zöldségtermelés és konyhakertészetről általán- ban. <i>Krenedits Ödön.</i>	614
A gyümölcsfák trágyázása. <i>B. S. dr.</i>	615
Tárca:	
Az északamerikai búzaverseny fejlődésének tör- ténetéből. —.	612
Kisebb szakközlemények.	610
Könyvszemle.	612
Vegyes közlemények	616
Üzlet, forgalom	618
Hirdetések.	

Bortermelésünkről.

Általános a panasz, hogy a borértékesi-
tés tekintetében sok a kívánni való. Oly ros-
szak e tekintetben a viszonyok, hogy sok he-
lyütt minimális árért kénytelenek a bort ér-
tékesíteni. Két okban keresik e bajt. Az olasz
borban és a folyton fokozódó szőlőterületek-
ben, vagyis a túltermelésben.

Az olasz borbehozatal tényleg borkeres-
kedelmünk rákfenéje, de már a túltermelés
réme nagyon ingatag. Tény, hogy nagy terü-
letek lettek az utóbbi időben beültetve, de
azért még messze vagyunk a filloxera előtti
kortól. Tény azonban az is, hogy az oksze-
rűbb szőlőkezelés most nagyobb átlagokat ad
mint a mult okszerűtlensége.

De vizsgáljuk, mennyi mégis a mult sa
jelen szőlőterülete s termése; legyen legalább
az ez irányú számítások alapja biztos. Össze-
állítottuk az alábbiakban az ide vonatkozó
adatokat, hogy így azok összegéből vonhassuk
le a tanulságokat. A szőlőterület s a borter-
més az anyaországban, a legrégebb, rendsze-
resen gyűjtött adatok szerint a következő:

Év	Hektár	Hektoliter	Az összes szőlőszeti termelés értéke frt	Egy hektár szőlőnyers- jövedelem frt
1861		4,015.000	32,976.111	—
1862		4,884.000	45,169.050	—
1863		3,978.00	30,368.295	—
1864		3,116.000	48,577.789	—
1865		3,532.000	16,373.361	—
1866	357.745	2,798.520	28,721.567	—
1867		4,677.000	42,444.329	—
1868		4,994.000	36,555.830	—
1869		4,407.000	21,417.915	—
1870		4,086.000	38,316.556	—
1871		4,622.000	35,316.007	—
1872		2,864.000	48,018.936	—
1873	357.745	3,763.000	45,169.000	126.26
1874	358.001	1,998.000	30,368.000	84.83
1875	358.796	6,260.000	48,577.000	135.39
1876	360.266	1,858.000	16,375.000	45.45
1877	360.046	3,534.000	28,721.000	79.77
1878	361.724	8,075.000	42,444.000	117.34
1879	362.229	6,340.000	36,555.000	100.92
1880	362.223	2,426.000	21,417.000	59.13
1881	361.254	4,230.000	38,316.000	106.07
1882	366.813	4,113.000	35,316.000	96.28
1883	364.273	4,636.000	48,018.000	131.82
1884	367.808	4,411.000	39,330.000	106.93
1885	367.653	5,422.000	50,997.000	138.71
1886	363.562	3,932.000	40,690.000	111.92
1887	352.794	4,961.000	43,715.000	123.81
1888	342.520	3,909.000	36,952.000	107.89
1889	333.932	4,522.000	47,376.000	141.87
1890	311.120	3,443.000	46,978.000	151.00
1891	254.207	1,231.000	24,548.000	96.53
1892	248.831	797.000	15,246.000	61.27
1893	226.160	940.000	19,905.000	88.04
1894	219.842	1,387.000	24,692.000	112.32

1895	202.865	1,929.000	31,845.000	156.92
1896	206.897	1,446.000	23,524.000	113.50
1897	205.468	1,131.000	21,408.000	104.00
1898	208.477	1,138.000	22,998.000	110.00
1899	214.484	1,726.000	30,500.000	142.00

Az 1861—1872. évekre a területet ille-
tőleg részletes adataink nincsenek: legalább
forrásaink e tekintetben utbaigazitást nem
adnak. Azért azonban szőlészeti statisztikánk
ily alakban mégis teljesnek mondható, mert
hisz minden tekintetben tájékoztat a fennálló
s a mult viszonyairól.

Első sorban konstatáljuk, hogy a legna-
gyobb területet az 1884-ik év mutatja fel
367,808 hektárral, míg a legkevesebbet 1895
év 202,865 hektárral. E számhoz képest az
1899-iki 214,484 nagyon csekély haladást mu-
tati. A csekély szaporulatnak, az óriási telepí-
tések mellett az az oka, hogy a filloxera
pusztítása még folyton tart s a multban ugy-
mint a jelenben ezen hiányt a maga egészé-
ben pótolják a telepítések. Így 1899-ben új
ültetésű szőlő 53,194 hektár volt.

Áttérve a termésre, ott a maximum 1878-
ban volt 8,075.000 hektoliterrel, míg a mini-
mum 1892-ben 797,000 hektoliterrel: a jelen
1,726.000 hektoliter ad, tehát a hanyatlás
roppant nagy. A termés deficitje óriási mérvű.
A szőlőszeti termelés értéke 1885-ben
volt a legnagyobb: kitett az 50,997.000 frtot;
1892-ben volt a legkevesebb, 15,246.000 frt,
míg 1899-ben 30,500.000 frt. Általában azt
látjuk, hogy az átlagos jövedelmezőség folyton
nagyobbodik: 1895-ben a hektáronkénti átlag
156.92 volt, a mi a maximum a fenti adatok-
ban; 1899-ben ez 142 frt, míg a minimum
1880-ban 59.13 frt.

A szőlők jövedelmezősége határozottan
emelkedik: mutatják a fenti számsorozatok:
ennek dacára a mult szőlőtermése jóval na-
gyobb összeggel gazdagította a nemzeti va-
gyont. Több volt a szőlőterület, több volt a
termés.

Fenti adataink a szőlőszet körében fel-
merült vitatkozások alapját talán tisztázni
fogják. A végeredmény azonban mindenesetre
az marad, hogy a szőlőértékesítési viszonyok
rosszak. Ez orvoslásra szorulna e tekintetben
azonban már a tevékenység mezejére kellene
szorulni.

Nézzük mit tesz Franciaország a borter-
melés válságos helyzetében.

A közvélemény a törvény megváltozta-
tást kívánta az italadó tekintetében. a hasz-
nált cukor adójának a maga egészében való
szedését, a szállítási díjak mérséklését úgy a
bornál, mint a hordónál, e hamisítások bün-
títését s végül a borfogyasztás emelése érde-
kében a katonaságnak bor adását.

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

(28.) Vásárol:

lóhermagot, lucernamagot

fehérheremagot, tavaszi

repeét, mustármagot, esi-

behurt, francia perjét, me-

zei komócsint, bükkönyt,

lenmagot.

Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a
központi irodába: (VII. Rottenbiller-u. 33.) intézendők.

Legelőnyösebb

gabonaértékesítés.

Erőtakarmányok.

Vegyztiszta olajok és kenőcsök,
ponyvák, zsákok, szijak, köszenek; szóval minden
cséplési anyagok és gépek.

(532.)

Őszi vetőmagvak

legteljesebb napi áron való
értékesítése.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Szőlővédekezési,

esomagolási, szüretelési és
pincegazdasági cikkek.

Az italadóreform már keresztül is ment. A bor, gyümölcsbor és sör nagyobb kiméletben részesül. Viszont a szeszadó mintegy 40 %-kal felemeltetik, míg a kistermelő a szeszfőzésben teljesen adómentes.

A boradó könnyítésének azonban mindenestre az a hatása, hogy a cukorprémiumok megoldására érezteti hatását.

A cukor teljes megadóztatása nehézségekbe ütközik, mert hisz azt a csiger és löre előállítására is használják, egyébiránt a nagyobb mennyiségű borprodukciónak alacsony árakat eredményez, a mi a borhamisítás nagyobb produktívására is hátrányos, különben fenti többi kívánságok teljesítése is akadályokba ütközik: de nagyobb eredménnyel nem is járna.

A baj egyébiránt abban rejlik, hogy az amerikai, chili, perui s argentinai piacokat Franciaország elvesztette, de még versenyre kél vele a régi angol piacon az olasz, kanadai, kaliforniai s ausztráliai bor is.

Az adót mérsékelték, s most a kiviteli piacok megszerzésére tesznek meg mindent. Más orvosszer nincs is, mely alapos segítséget nyújthatna. Különösen a külföldi piacok megszerzését tartják legfontosabb teendőnek.

Hazánkra is ez mondható. Külföldi piac megszerzése, kapcsolatban az olasz bor kiszorításával, hogy így a fogyasztási kör bővüljön ez lehet csak út a kibontakozásra. Már maga az olasz kiszorítása is nagyobb fogyasztási kört teremtve, változott helyzetet eredményezhetne. De túlproduktióról a multtal szemben szó sincs. Tény, hogy a sörfogyasztás nagyobb mérve is háttérbe szorítja a bor fogyasztását, de ezen segíteni nem lehet, nem is volna helyes.

Milhofer Sándor.

Földtehermentesítés.

Mult évi folyamunkban bővebben ismertettük Hecht Felixnek azt a munkáját, melyben a földtehermentesítést az életbiztosítás által véli megoldhatónak. A németországi

Landschaftok tavaszi nagygyűlésén Hammerstein báró és Boie igazgatók elfogadták ezt az elvet s ma már számot lehet adni arról, hogy „Mezőgazdasági Jelzálogos-Életbiztosító-Bank“ név alatt egy ilyen irányú részvénytársaság van Berlinben keletkezében. Angliában és Ausztriában a jelzálogos életbiztosítás már évek óta eredményesen be van vezetve és Bajorországban is csekélyebb mértékben alkalmazást nyert, amennyiben 1896. óta a bajor jelzálog- és váltóbank a most tervezett banknak elvét, formáját és tarifáját fölvette. És úgy látszik, hogy ez a biztosítási ág hozzájárult ahhoz, hogy a bajor bank jelzálogostályának forgalma az 1895-iki 86.198 millió márkáról 1896-ban 118 5 millió márkára emelkedett.

A tervezett jelzálogos életbiztosító bank 10.000.000 márka alaptőkével 5000 db 2000 márkás részvényt, 25% befizetéssel, 75% váltóbiztosítással alakul meg és az életbiztosító intézetek általános céljain kívül a következő különleges célt tűzte ki: *a főleg mezői földbirtokra-adandó jelzálogkölcsonökökkel a tehermentesítés nagy földadatának megoldására s a nagy és kisbirtokok épségben tartására közreműködni.* Az üzlettervezet alapján mindenféle biztosítást elvállal, de *elsősorban a jelzálogos életbiztosítást.*

Ennek a biztosítási fajnak lényege abban van, hogy:

1. a biztosított elhalálzásának idejében még fennálló jelzálogos adósságot a biztosítási összeg fődözi;

2. A biztosítottnak a kölcsöntartozás után esedékes törlesztési- és kamatkötelezettsége a biztosított elhalálzását után a „jelzálogos életbiztosító bankra“ hárul át. A biztosítás a jelzálogkölcsonntartozás kontrahálásával egyidejűleg köthető, még pedig tekintet nélkül arra, hogy a kölcsönt a „mezőgazdasági jelzálogos életbiztosító bank“, vagy más jelzálogkölcsonntartozást adta. De megköthető az életbiztosítás akkor is, ha a kölcsön már má-

sutt áll fenn és annak egy része már törlesztve van.

A biztosított elhalálzására esetében:

a) a biztosított összeg a jelzálogos kölcsön törlesztésére az örökösöknek vagy *készpénzben* fizethető ki;

b) vagy a „jelzálogos életbiztosító bank“ a biztosított összeget az általa adott jelzálogos kölcsön visszafizetésére használja föl;

c) vagy átveszi a törlesztését annak a jelzálogtehernek, mely a biztosított elhalálzásának idejében még fennáll.

A jelzálogos életbiztosítás jelentősége különösen kidomborodik akkor, ha elképzeljük, hogy a törlesztéses jelzálogkölcsonn rendszeren nagyon hosszú időre, 30-60 évre vétetik föl, melynek végét a kölcsönt fölvevő ritkán éri meg, úgy, hogy a jelzálogos életbiztosítás intézménye nélkül a birtok a leggyakrabban megterhelve megy át az örökös birtokába.

Talán sehol sem kellene inkább tanulmány tárgyává tenni azt a megvalósítható tehermentesítő intézményt, mint nálunk, a hol szép álmok örökös álmódói, nagy tervek vérmes kovácsolói a földtehermentesítést olyan könnyű dolognak képzelik és mondják, mint valakit a lidércnyomás terhétől egy kiáltással megszabadítani.

Egy percre sem szabad elfelednünk, mikor földtehermentesítésről beszélünk, hogy ezt a terhet nem lehet más osztályok vállára hengergetni, annak csak az adósságot szerzett mezőgazdaság vállán a helye, de úgy — és ez a modern földtehermentesítés lényege, — hogy ez a teher egyenesen oszoljon meg, ne legyen tönkrejutással fenyegető kötelezettség, ne legyen a termelést, a megélhetést megbénító súlyteher. (Éb.)

Mi módon fokozhatjuk és biztosíthatjuk évenkénti átlagterméseinket.

A mezőgazdasági statisztika adataiból az tűnik ki, hogy a szorosan földmívelési célra szolgáló területen a szántó, rét és legelő oly

TÁRCA.

Az északamerikai buzaverseny fejlődésének történetéből.

A „gabonaárak szabályozására alakult nemzetközi hivatal havi tudósító“jában „R.“ jegyzéssel valószínűleg *Ruhland dr.* tollából jelent meg ez a cikk, mely Nyugati- és Közép-európa nehéz mezőgazdasági helyzetének egyik főokával, az amerikai buzaversennyel foglalkozik.

Mikor kezdődött az amerikai buzaverseny? Túlságosan lélekösmeretes kutatók talán a nagy francia forradalomig tognak visszanyúlni. De mivel azokból az időkből kevés különösen érdeklő értesülésünk lehet s mivel annak a kornak a figyelt fejlődésre nem is volt nagy hatása, elegendő az északamerikai buzaverseny fejlődésének történetét, a mult század 40-es éveitől kezdve figyelemmel kísérni.

Az európai szárazföldön akkor is forradalmi irányok vertek hullámokat, melyekből radikális gazdaságpolitikai áramok váltak ki. Az emiatt megrémült gazdag emberek igyekeztek vagyonukból a mennyit csak lehetett, biztonságba helyezni, aranyra és ezüstre váltani s az angol bankba küldeni. Ez pedig,

mivel nem tudott a pénzzel okosabbat csinálni, Észak-Amerikába küldte a pénzt, a hol csakhamar zavarba jöttek, hogy hová is fektessék be azt a tömördek pénzt, a mi nélkül ezelőtt szűkölködtek.

De az északamerikaiak nem sokáig haboztak ennek a helyzetnek saját előnyükre való felhasználásával. A mult század eleje óta mind azon fáradoztak, hogy a Mississipi és a Lőrinc folyamok mentén levő államokat, az új angol államokkal csatornák útján összekössék s ezek a csatornák az időben 8000 kilométer hosszúságot értek el. A vasúti közlekedés fontossága akkor még csekély volt. Bár, már 1829-ben New-Jersey államban vasúti síneken közlekedett az első vasúti vonat, a vonalak összes hosszúsága 1840-ben is csak 4509 km volt. A törvényhozás még mindenféle korlátozásokkal hátráltatta a vaspályák kiépítését; valamint a csatornák, úgy — legalább Georgiában és Penssylvaniaiban — a vasút is állami tulajdon volt. New-York államban törvényes maximális tarifához volt a vasút kötve, az új angol államokban pedig a vasúti vállalatok után fizethető osztalék nem haladhatta meg a 10—12%-ot. Mindezeket az akadályokat egyszerre elhárította az európai pénznek odaömlése. Megszűnt a vasútnak bármilyen

ellenőrzése és egy 1848-i törvény egyszerűen azt mondta: 25 egyének összeállása elegendő egy vasúti társaság alapítására, annak a kisa-játítás megszerzéséhez joga van, föltéve, hogy mértföldenként 1000 dollár alaptőke jegyezve, és abból 100 dollár befizetve lett. Illinois államban 1849-ben hoztak ugyanilyen értelmű törvényt s a többi állam is közvetlenül utánuk következett. Mivel pedig Észak-Amerikában akkor a vaspálya építési költségek mértföldenként 35.000 dollár rúgtak, nyilvánvaló, hogy ezek a vasúti törvények arra voltak rendelve, hogy az észak-amerikai vasútnak, vasúti kötvények alakjában idegen pénz építse föl, még pedig a nélkül, hogy a pénzkölcsönzőknek a vasúti társaságokat illető jogaik lettek volna.

De az északamerikai törvényhozás még egy fontos lépéssel előbbre ment. Miután a vasútnak hivatottaknak látszottak a „vad nyugatot“ a kultura körébe vonni és miután a kultura első foka a mezőgazdaság lehetett csak, az északamerikai központi hatalom a vasútnak a még el nem foglalt részekben óriási földterületeket ajándékozott. A részvénytársaságok, melyek idegen tőkével építették maguknak a vasútnak, így egyben ingyen lettek az ország legnagyobb földbirtokosai s

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat **felmondás nélkül fizeti vissza.**

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

arányban áll, hogy hazánk földmivelő népe a mezőgazdaság két legfontosabb és egymásra utalt ágára: a növénytermelés és állattenyésztésre van utalva. Ezen két legfontosabb és egymásra utalt mezőgazdasági ág közül, a növénytermeléssel óhajtók foglalkozni

Jelen soraim célja az, hogy a t. gazdaközönséget megismertessem azokkal a módokkal, melyeknek szemelölt tartásával és alkalmazásával képesek vagyunk talajunk termőerejét s így évenkénti átlag termését is tetemesen fokozni. Azon módok és eljárások, melyeknek segítségével a termést biztosíthatjuk, sőt bizonyos határig fokozhatjuk is, s a melyeket a mindennapi élet tapasztalatai is bizonyítanak és helyesnek találnak a következők.

1. Az okszerű helyes talajművelés.
2. A megfelelő jó vetőmag.
3. Kellő növényápolás.
4. Trágyázás.

Az okszerű talajművelésnek legfontosabb eszköze az eke és a borona. Ezeknek munkája a szántás és boronálás. Hogy mi a célja és feladata a szántás és boronálásnak, s hogy mi módon történik a szántás és boronálás keresztülvitele, az annyira ismeretes, hogy azoknak bővebb ismertetését fölöslegesnek tartom.

A különböző talajművelési munkálatok között, a termések emelésére, fokozására legfontosabb szerepet játszik a szántások egyik neme, az őszi mélyítő szántás. Miután azon szomorú tapasztalatra jutottam, hogy kiskisgazdáink az őszi mélyebb szántás csodás hatását még nem ismerik, figyelemre nem méltatják és elhanyagolják és miután az a meggyőződésem, hogy gyenge minőségű, kevés mennyiségű és bizonytalan termésüket leginkább ennek tulajdonítják, engedtessek meg nekem, hogy a termések emelésére oly nagy horderóval bíró őszi mélyebbszántásról egy kissé részletesebben foglalkozzam.

Őszi szántásnak az oly szántást nevezük, a melyet ősszel a sekély tarló hántás után eszközölünk s a melyre az évben magot nem vetünk s így a jövő tavaszi vetések, vagy fe-

lete ugartartás mellett a jövő őszi vetések befogadására szolgál. Az őszi szántás előnyei a következők: 1. a talaj porhanyítása; 2. őszi szántás által elősegítjük a talaj vízfelszívó és víztartó képességét; 3. az őszi mély szántás által növeljük a talaj termő rétegét s így szaporítjuk egyúttal a talaj nyers tápanyagait is; 4. az ősszel megmunkált talaj, jövő tavasszal könnyebben és gyorsabban megmunkálható s így korábban elvethető is; 5. miután állandóan nyirkos és puha, benne a növényzet gyorsabban, bujábban és erőteljesebben fejlődik; 6. őszi szántás által a gyomokat kiirtjuk, s a kártékony rovarokat, férgeket és egereket kipusztítjuk. Lássuk az őszi szántásnak iméntiekben elmondott előnyeit egyenként.

Azt mondtuk, hogy őszi szántás által, a talaj porhanyóbb lesz. Ez onnan van, mert a szántás alkalmával felkerült hantok, göröngyök télen sok nedvességet vesznek magukba a hidegben megfagynak s mikor a napra sűt engedve a természet törvényeinek szétomlik, elporlódik. Különösen a kötöttebb természetű agyag és szikes talajoknak elaprózása, lazítása, porhanyítása, csak őszi mélyebb szántás által érhető el. Az ily módon megporhanyított talajnak fokozódik a vízfelszívó és víztartó képessége is, oly módon, hogy a lazabb talajba könnyen behatol a téli nedvesség s miután a hajszalesővesség szétroncsolódik, a nedvesség abból nehezebben párolog el. Ezen körülmény különösen kevés csapadéku és olyan vidékeken, hol a föld a száradásra hajlandó, nagy előny, mert tudjuk, hogy a tavaszi szárazság mennyire útjában áll a növények fejlődésének.

A talaj termő rétegének növelése s így a nyers növényi tápanyagok szaporítása olyképen történik, hogy ha eddig pld. mindég csak 15 cm. mélyen szántottunk, akkor csak 15 cm. vastag termőrétegünk volt, de ha most 5 cm-rel mélyebben szántunk, akkor 20 cm. vastagságú feltalajt nyerünk s így a termőrétséget növeltük 5 cm-rel.

Tudjuk, hogy a talaj növényi tápláléko-

kat tartalmaz, ezek kétfélék, úgy mint: nyers vagy oldatlan és kész. vagy vízben feloldható növényi tápanyagok. Előbbiek addig, a míg a vízben oldatlan állapotuk tart, a növények gyökerei által nem felszívhatók, tehát a növények táplálkozására befolyással nincsenek.

Az utóbbiakat, azaz a kész vagy vízben oldható növénytápanyagokat a gyökerek felszívják, s így közvetlen növénytáplálékká szolgálnak. A nyers tápanyagok mennyiségét az 5 cm. mélyebb szántás folytán szaporítottuk. Az elmállást előidéző tényezők, a levegő, meleg és nedvesség vannak arra hivatva, hogy a nyers tápanyagokat a gyökerek által felvehető táplálékká átváltoztassák, tehát, hogy azokat vízben feloldhatókká tegyék. Az őszi szántás által a talaj lazasságánál fogva ezen elmállási tényezők behatolását is előmozdítottuk, megkönnyítettük.

Azt mondtuk, hogy az ősszel megszántott talaj tavasszal könnyebben és gyorsabban megmunkálható és hamarabb elvethető. Ez onnan van, mert a tél fagyja által megporhanyított talaj lazasságánál fogva a tavaszi munkáknál kevés ellenállást tanúsít, az eszközökhöz való surlódása is kisebb mérvű s így benne az eke vagy porhanyító (turtartó-extirpátor) könnyebben és gyorsabban hálad. Az ősszel szántott talajt legokosabb, ha tavasszal vetésre nem szántjuk meg, mert a forgatás által sok nedvességet veszít, hanem csak extirpátorral járattuk el, oly célból, hogy lazítás, porhanyítás mellett az esetleg még benne levő burján gyökereket kiirtsák, kitépje. Így a nedvesség elpárologása is meg van akadályozva. Némely gazdaságban, az őszi szántást nem porhanyítják tavasszal, hanem csak megboronálják, azután reá engedik a vetőgépet. Laza természetű gyommentes tiszta talajon ez eljárás indokolt. Az ősszel szántott földről tavasszal 1—2 héttel hamarabb elolvad a hó gyorsabban felszikkad mint a szántatlan tábla, s így korábban el is vethető.

Ezen előnyeit tetőzi még az is, hogy tavasszal munkatorlás nem áll elő.

mint ilyenek, a bevándorlás és kolonizáció intézői. Mindez hatalmasan elősegítette a vasútak reklámját, papírjaik árfolyamát fölhasználta s az idegen pénzt az észak-amerikai vasútakra való befektetésre odacsalta.

Az első ilyen földajándékozás 1850-ben történt. Csakhamar azonban kevésbé tisztesüges üzérkedés folyt a vasútaknak adandó földbirtokokkal. A La Crasse és Milwaukee vasút hivatalos adatok szerint 872,000 dollárt adott ki vesztegetésekre lehető nagy földbirtokok megkapása céljából. A földajándékokkal az a kötelezettség járt, hogy a vaspályát bizonyos határideig el kellett készíteni, ellenkező esetben a birtok visszaszáll az államra. Sok vasúti társaság csődbe jutott ezen rendelkezés miatt; mégis az így elajándékozott földek területe másfélszer akkora volt mint egész Németország.

Schäfle 1700 millió márkára becsüli azt a pézmennyiséget, mely akkoriban Európából főleg a vasútakba fektetés céljából Észak-Amerikába vándorolt. Poor „Manuel”-je szerint 1840—1860-ban körülbelül 445,000 kilométer új vasúti vonalat építettek kilométerenként átlag 22,000 dollár költséggel, úgy, hogy az egész építési költség 979 millió dollárra, 4112 millió márkára tehető. A californiai és

ausztráliai aranymezők kincsei, nyilvánvalóan szintén részesedtek az észak-amerikai vasútépítkezésekben.

Ez az örületes hiteligazdálkodás, — mely az észak-amerikai vasúti törvény szerint olyan mértékben volt megengedhető, hogy 100 dollár befizetésével egy mértföld hosszúságú vasúti vonalat lehetett építeni, holott egy mértföldnyi vonal tényleges építési költsége kezdetben 35,000 dollár volt, tehát a meglévő saját tőkének 350-szeres megterhelését törvényesen megengedte — természetesen nem tarthatott örökké. És bár California és Ausztrália aranykivitele az 1848—1856. kilenc évi időközben 3541 millió márkára, az ezüst évi termelése 183 millióról 244 millióra emelkedett, az akkori idők spekulatív vállalkozásainak ez mind nem volt elég. A hitel vakmerő fölhasználásához a bankoknak hallatlan váltógazdálkodása is járult. A pénz mind szűkebben lett, a mi az angol bank váltókamattételeiből is látható, 1852-ben 2%, 1853-ban azután 2½,—5%-ra nőtt, 1854-ben 5½%-ig, 1855 október-decemberben 6—7%-ig, 1857 október és november havában már 8, 9, 10%-ig emelkedett, — ez már a krízis volt. Mi volt hatása? Hogyan változtak meg időközben az északamerikai viszonyok?

A vasútak lettek az ország uraivá. 1854

óta a fővonalak elérték a Missisipi-t, 1856/57-ben hatalmas völgye mindenütt megnyílt a sínútnak. És a bevándorlók számának növekedése lépést tartott a vasútak terjedésével. Évenként 170,000 és még több volt a bevándorlás. Az Egyesült-Államok lakosága 1830-ban 12,866,000. 1860-ban már 31,443,000. Mezőgazdaságilag használt terület 1850 évben 93,560,000 acre, 1860-ban 407,212,000 acre. A búzatermelés eredménye 1850-be 100,485,000 bushel, 1860-ban 173,104,000 bushel. A buza-kivitel 1850-ban 5 millió, 1860-ban 15,9 millió bushel. Az északamerikai részvénytársaságok általános csődje idejében tőkegazdag emberek könnyű szerrel, a legolcsóbban vásárolhatták össze a vasútakat. Ezekben az időkben összpontosultak először a vasútak kevés ember kezében. Ez által a nyugot felé való vándorlás még könnyebben volt szervezhető. És ámbár a krízis idejében az Amerikába való kivándorlás tetemesen csökkent is, magában Amerikában annál nagyobb lett a vándorlás. A ki a városokban a spekuláció csődje következtében kenyér nélkül maradt, az a megnyílt Nyugot felé vándorolt, hogy ott magamagáért megkeresje. Épen ezért a búzatermelés a válság idejében és közvetlenül utána rendkívül gyorsan emelkedett. Az észak-

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

KOLOZSVÁR.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára; azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. Értékpapírokat és idegen pénznemeket elad és vásárol, előlegeket ad értékpapíroknak, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja sorsjegyek revisióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket, bármely külföldi piacra. Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pénzszekrényeket. (Safe deposits).

Nagyobb ládába csomagolt és a fél peeséjével ellátott ezüst és aranyneműk, vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek.

Mátyás-király-tér 32.

Magy. kir. szab. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

Mátyás-király-tér 32.

Üzleti órák délelőtt 1/2 9—12-ig, délután 3—5-ig.

(710.)

Bővebb magyarázatra nem szorul azon előnyös oldala, hogy az őszi szántásban részesült földön a tavaszi vetés gyorsabban, bujábban és erőteljesebben fejlődik; mert porhanyó és állandóan nyirkos s így az elvetett mag tenyész feltételei kedvezőbbek. Az érés, aratás is hamarabb bekövetkezik.

Megbecsülhetetlen előnye az őszi szántásnak az is, hogy általa kiirtjuk a gyomokat, (vadrepce, tarack, acat stb.) és kipusztítjuk a kártékony rovarokat és egereket. A gyomoknak szántás, boronálás általi irtása bővebb magyarázatra nem is szorul, hiszen minden gazdasággal foglalkozó ember látja, tapasztalja, hogy az eke, borona, kapa stb, más talajművelési eszközök rengeteg sok gazt elvág, eltemetnek és végleg megsemmisítenek. Hogy a kártékony rovaroknak és egereknek őszi szántás általi kipusztítása mi módon történik? annak a magyarázatát megkísérlem a következőkben. Azok a kártékony rovarok és férgek, melyek tavasszal vetéseinken millió számban jelentkeznek s tönkre teszik legszebb reibényekre jogosító terményeinket, részint a földben, részint e föld felületén levő mélyedésekben, vagy növények gyökerein, vagy pedig az elszáradt földfelett növény részekben, avaron, tarlón telelnek át, mint pete, (tojás) álca, báb vagy kifejlett rovarok, vagy azoknak bármely alakja az őszi szántás által vagy mélyre temetve, vagy a rögök között szétmorzsolva mennek tönkre, vagy pedig a talajnak felszínére hozva, az eke után olalkodó varjak, csókák, barázdabillegetők stb. martalékká válnak.

Hasonló sors vár őszi szántáskor az egerekre is, lyukaikat, járataikat az eke szétrombolja, feldúlja, betemeti s az így hajléktalanná, földönfutóvá lett egereket vagy a szorgalmas szántó csapkodja agyon ösztöke és ostorával, vagy pedig a szántásokon rovarok és férgek vadászó varjuk, csókák, kutyák és rókáknak esnek áldozatul, vagy azokat, melyek mindezekről megmenekülnek, mint lyukat vesztetett az őszi idő, eső és hideg semmisíti meg.

Az őszi mélyebb szántásnak kívánt és

mondott sikere csak akkor lesz, ha azt sekély tarlószántás előzi meg és hogyha a mélyítést fokozatosan eszközöljük. Ez úgy értendő, hogy ha pl. eddig 15 cm-re szántottunk, akkor az első évi őszi szántásnál 4—5 cm-rel mélyebbre megyünk, azaz 19—20 cm-re szántunk; a második évi őszi szántásnál 24 cm-re a harmadik évi őszi szántásnál pedig 28—30 cm-re szántunk. Nagyobb uradalmak a mélyítő szántást fokozhatják 35—40 cm-ig is, de kisgazdák, a kik gyenge szerkezetű ekével és rendszeren gyengébb ígás állattal munkálkodnak s kevesebb trágyával rendelkeznek, azoknak elég, ha az őszi mélyítő szántást csak 30 cm. fokozzák. A mélyebb őszi szántás alkalmával vad földet hozunk a talaj felszínére. a mely vad föld nyers, vagyis a növények által fel nem vehető tápanyagokat tartalmaz, a téli fagy és az őszi szántást követő trágyázás van hivatva arra, hogy a vad földet megszelidítse, porhanyóvá tegye s hogy a nyers tápanyagokat vízben oldhatóká s így a növények gyökerei által felszívhatóká tegye. Miután az őszi szántást rendszeren trágyázás követi, tavasszal olyan növényt vetünk a mélyített és frissen trágyázott talajba, a mely növények a megdülés veszélyének nincsenek kitéve, ilyenek pl. a kapás növények. Az ide vonatkozó statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy azon uradalmak, melyek az őszi szántást rendszeresen gyakorolják 3—4 q.-val nagyobb, átlagterméssel dicsekedhetnek, mint azok a gazdák, kik az őszi mélyebb szántást nem ismerik. Végezvén a legfontosabb alapvető munkával, az őszi szántással, térjünk át a termések emelésének másik fontos tényezőjére, a megfelelő jó vetőmagra. **Czirmes Bálint.**

(Folytatjuk.)

A zöldségtermelés és konyhakertészetéről általában.

Európában, a mióta amerikai és ausztráliai búza nyomja mind erősebben és erősebben a piac árait s különösen Angliában, a

amerikai búzakivitel fejlődése ugyanilyen arányú volt. 1860-ban 15,9 millió, 1861-ben 50,6 millió bushel Északamerika magtárja megkezdte jellegzetes munkáját. 1850-ben az Atlanti- és Golfállamok az egész termelt búzamenyiségnek 51,7% -át, a keleti államok 43%-t, a Missisipitől nyugatra eső államok csak 53%-t produkáltak; 1860-ban az Atlanti- és Golfállamok részesedése már csak 30%, míg Missisipitől keletre eső államok 54,6%-al a nyugatra esők már 14,7%-al részesedtek az összes búzamenyiség előállításában. Az észak-amerikai búzakivitel 1862-ben 59 millió, 1863-ban 55,9 millió bushel — a buza ára Angliában pedig az 1855, 1855 és 1856. évek 72, 73 és 69 shillingre magaslatáról (quarterenként) az 1858, 1859 és 1864. években 44, 43 és 40 shillingre szállt le. Itt kezdődik az észak-amerikai búzaverseny irodalma.

Ezekből az eseményekből mindenekelőtt a bank- és tőzsdetöke vonta le a következtetéseket. Nemzetközi bankintézeteket alapítottak és azoknak irodáit New-Yorkban, Londonban, Berlinben, Frankfurtban és Bécsben helyezték el s ezek az észak-amerikai értékpapirokban való nemzetközi spekulációt mindenütt elterjesztették. Rendes gőzhajózatok létesültek Északamerika, Anglia és Németor-

szág között, melyeknek eredménye a személy- és áruforgalomnak hallatlan nagy fellendülése lett. A táviróközlekedés óriási haladása, a nagyfontosságú technikai találmányok hozzájárultak a Cobden által vezetett, szabadkereskedelmi elmélet diadalához.

Az amerikai polgárháboru végével elkövetkezett az amerikai értékpapírok árfolyamának nagy emelkedése, a nagy árfolyami nyereségek s ez a körülmény a tőkés világban megint közkedvelté tette az amerikai értékeket. És a nemzetközi bankvilág csakhamar olyan óriási mennyiségű észak-amerikai vasúti elsőbbségeket közvetített, aminőt nem is sejtettek azelőtt. Kielesítették a helyzetet az 1871-iki németországi események. Nagy államadósságoknak visszafizetése, a német pénzreform kivitelének sajátosságos módja, mely az ércpénz forgalmát három év alatt 762 millió márkával emelte, 600—700 millió értékű kisebb bankoknak forgalombahozatala a befektetést igénylő tőkemenyiséget oly nagyra növelte, hogy nemcsak Németországban és Ausztriában, de Északamerikában is hallatlan gründoló szélhámoságot növelt nagyra. Az 1873. évben az Oceánon innen is túl is általános összeomlás következett be. —6.

(Folytatjuk.)

hol még a munkaerő is mindjobban fogy: az utolsó évtizedekben nagyon terjed a gyümölcs termelés és különösen a zöldségtermelés.

Nálunk is, hol a gazdák lábai alatt mind jobban inog a talaj, kétségtelen, hogy a nagy városok környékén már is nagyban megindult zöldségtermelés még nagyobb méreket fog ölteni a közel jövőben. Kétségtelen azonban az is, hogy azon esetben, ha oly okszerűtlenül fogják azt üzni, mint eddig, akkor a zöldség alá használt földek annyira ki fognak merülni, hogy évtizedekre lesz szükség, mire azok ismét helyre jönnek.

Nincs oly vetemény, a mely annyira kimerítené a földet, mint a zöldség, különösen a kel, s azért igen óvatosan és okszerűen kell azt kezelni.

Nemcsak zöldségfélék, hanem gabona alá is általánosságban változtatják ma már a talajt a földművelő népek, s ha még mai nap is látjuk azt, hogy Észak-Amerika nyugati államaiban, ugyanazon talajban évről-évre búzát, Egyiptomban a Nilus völgyén tengerit és China iszaphorította részein rizset termelnek az emberek: — akkor azt sem szabad felednünk, hogy azon földek, a melyeken ez történik, istenáldotta őstermékenységűek vannak megáldva melyet részben az őserdők lombja, mely azokon a téreken számtalan rétegben fekszik, termékenyített meg; részint pedig olyan nagyfolyamok mentén fekszenek, a melyek iszapjukkal árasztják el s termékenyítik meg évről-évre azokat.

Ilyen őstalaj nálunk is van a Tiszamentén, a Hortobágyon, a Maros-Tisza-Körös szögében és a Rába-közben. Itt azonban az emberi kéz már gátakat emelt a víznek és iszapjának, mely az utóbbit gyakran ismételve s igen rossz időben, sokszor a kalászában álló vetésekre bocsájtja s ezért ma már itt, ne hogy a föld kimerüljön a nehéz búza alatt, gyakran és erősen kell a trágyát alkalmazni.

De vannak oly vetemények is, a melyek egymásután nem szeretnek ugyanabban a földben még akkor sem, ha még oly gondosan elkészítjük is azt alájuk. Ezen növények egyik prototyp példányképe a lóhere. Sőt így áll ez a szőlő és komló is; ha ezeknek a talaja hosszú évek során egyszer kimerült, pár évig okvetlen mást kell abban termelnünk, míg újból szőlő és komló alá foghatjuk azt.

A terménysorrend változtatásának alapelve a gabonaműnek leveles növényekkel való változtatása s a szükséges trágyanemű mennyiségének és minőségének szorgalmas megfigyelése, a melyet bizonyos termény, bizonyos földben megkíván.

A sorrendet rendszerint egy és több évi ciklusokra felosztva, már előre megállapítja az előre látó gazdaha egy ciklus lejárt, akkor a másik azonnal, s újból ugyanazon sorrendben veheti kezdetét; igen jó minőségű földeknél a sorrend mellékes s rendszerint csak egy évvel előre vagy csak ugyanazon évben állapítják meg, természetesen tekintetbe véve a trágyaszükségletet is.

A zöldségtenyésztésnél és veteményes földeknél egészen szabadon folyik a gazdálkodás és semmiféle sorrend sincs még megállapítva az egymásutánban. S hogy ez nem történt meg eddig, az csak abban leli magyarázatát; mai napig a gazda csak mellékesen és a ház körül lévő kertjében fizte a zöldségtermelést s ott annyiféle képen termékenyült

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLITÓJA.
TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részeinek állandó nagy raktára és javító műhelye.

Áruimért 5 évig felelek. (529.)

Nagy raktár szőnyeg-, paplan-, pokróc- és mátracokban! — Valódi Linoleum- és cocos szőnyeg.

SÁRGA KRISTÓF

(530.)

Alapítatott: 1873.

fehérnemű és vászonraktára,

Alapítatott: 1873.

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca (Belközép) 3. szám.

Dus választék minden kiviteli divatos férfi- és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kék-elők-, nyakkendők- és harisnyákban. Valódi francia fehér- és színes lenbatszt zsebkendők.

Különlegességek: színes á-jour

kávés-terítők- és asztalterítők, goblin ágy- és asztalterítők, csipke-, gyapjú- és chenil-függönyök-, pamlag-szőnyegekből.

Ujonszülöttek részére garnitúrák, paplanok, mátracok- és kocsli-takarók.

Nagy választék butorszövetek és szőnyegekből. Elvállal kiházasítást vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa építőmester
építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkálatok, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

meg földje, hzgy az egymásutánban, ha csak szarvashibát nem követett el, nem érezte feltűnően a hátrányt. A nagyban való termelés pedig csak nem rég vette kezdetét s az rendszerint bérelt földeken történik hazánkban, a melyeknek karban tartásával nem igen törődik tudvalevőleg a bérlő.

Azonban Amerikában az Egyesült-Államokban, különösen New-York és New-Jersey államban már rendszeresen üzik a zöldség termelést, még pedig majdnem kivétel nélkül egészen magányosan, úgy hogy baromfitenyéztéssel sincs egybekapcsolva s a trágyát is a környékből veszik hozzá. De a szárazföld bel-seje felé is mindjobban terjed a nagyban való zöldségtermelés, úgyannya, hogy például Illinois államban W. Johnston ur egy 5000 acre-s tehát 2020 hektáros birtokán semmit egyebet nem termel, mint kelkáposztát. Ez a farm Chikágó közelében fekszik s körülötte is keltermelő földek vannak, melyek el lehet képzelni, hogy milyen tömegeket szállítanak, mikor ez a farm egy maga, évenként közel 500 waggonrakományt szállít. Ugyanebben a körületben egyéb zöldségtermelés is van s abból csak zellerben évenként 150 waggon rakományt szállít a vasút.

Ily tömeges termelés mellett, természetesen, hogy a rendszeres gazdálkodásra már nagy súly fektetendő; mert a hibák óriási mérvben boszúlnák meg magukat minden irányban.

Itt tehát rendszerint pár évi zöldségtermelés után lóhere vagy kaszáló alá használják a földet és pedig három-négy éven keresztül s csak akkor vetnek bele újból konyha-terményeket.

Ez a változatosság már annyiból is sokat használ, mivel a lóhere és fűtermelés időszaka alatt a föld feletten beárnyékolódik s már ezáltal is nagy mérvben magához tér kiszáradt, kiaszott voltából; mert tudvalevőleg a zöldségtermelésnek egyik legnagyobb hátránya a földre nézve az, hogy annak nagy részét folyton perzselik a napnak sugarai. Különösen ajánlatos a here mint cserenővény, mert az, miként minden gazda tudja, igen könnyen kielégíthető legnagyobb szükségletben, a légenyben még akkor is, ha előtte egyéb növényzet már meglehetősen kiszipolyozta is a talajtól.

Minden esetre megválogatandó azonban here előtt is, legalább az utolsó évben a zöldségtermelés is nagy hibát követ el például az, a ki káposzta után vet herét; mert a káposzta a földnek kalium tartalmát annyira kihasználta, hogy utána a here nem boldogul. Sőt nem ajánlatos az sem, hogy mind a három vagy négy évet csupán herével magával töltünk ki, ha jó herét akarunk kapni, hanem elég abból két év is, azután kerüljön fűre a sor avagy vessünk az egész időn át herét, de fűvel keverve.

Azonban nemcsak ilyen alakban alkalmazzuk a változatosságot az Egyesült-Államok konyhaterményeiben, hanem egyébként is, a fajokat egymás között változtatva.

Legelőbb a kertészek jöttek rá, hogy például a petunia és verbena virág, ha több mint két éven át tenyésztik egy és ugyanazon helyen, akkor már nagyon elsatnyul. Ez terelte figyelmüket a zöldzöges kertre s csakhamar rájöttek, hogy a paradicsom görögdinnye után, az eper pedig burgonya után adta a legkitűnőbb termést, míg ellenben borsó, bab után vagy viszont, silány termést adott.

Az önmagával meghasonlásban élő növények példányképe a kel, a mely kel után soha sem sikerül úgy, mint a gazda elvárja, ha meg is trágyázta közben a földjét. Kivételt csak a még ki nem használt östermékességű, irtott őserdők helyén fekvő területek képeznek Amerikában, a melyeknek egyik példájaként Illinoisban W. Johnston ur veteményes birtokát hoztuk fel. Tudomásunk van azonban róla, hogy az ilyen területek is kimerülnek pár évtized múlva, elannyira, miként évekig mitsem teremnek utána; így járt New-Jersey mellett egy kertész, a ki igen jó

és folytonosan trágyázott talajon husz éven át mindig kelt termelt.

A kel, sem önmaga sem egyéb mély gyökerű konyhatermés után nem sikerül, míg rövid gyökerűek után, mint bab, borsó, édes tengeri stb. igen bő termést ad.

A kelnek épen ellenkezője a hagyma, a melyet minél többször ültetnek önmaga után: annál jobban sikerül.

Egyebekben még nem valami sokat tudunk a kertii vetemények egymásutánjának változtatásában s azért mindenki jól teszi, ha saját maga is halomra gyűjti tapasztalatait a melyet neki úgy, mint a köznek, nagy hasznára fognak válni. Jobb lesz ma, kicsinyben, veteményes kertekben tapasztalatokat szerezni mint később, saját kárunkra, künn a nagy tábla földeken.

Tisztán theoretikus és tudományos fejtegetések e téren sem sokat érnek, épen úgy, mint a hogy nem sokat értek a gabonatermés egymásutánjának megállapításánál, a melylyel még ma sem vagyunk teljesen tisztában; ha mindjárt igen sokat tudunk is a gabonatermés gyökérképződéséről, bizonyos fergekről, melyek a gyökér ellenségei, de mindig vagy legalább is többnyire ugyancsak mélységben garázdálkodnak a föld alatt, úgyannya, hogy azon esetben, ha az általuk meglepott földben olyan gabonatermést vetünk, a melynek gyökere nem hatolnak oly mélyre, mint az ő tanyájuk fekszik: majdnem bizonyosak lehetünk felőle, hogy egy két év alatt abból a földtáblából kivesznek.

Továbbá nagy hasznunkra vannak még azon szabályok is, melyek a földben visszamaradt, learatott gabonatermés gyökereit, trágyázó képességük szerint osztályozzák, kapcsolatosan az egyéb trágyázási hipotézisekkel.

Megfigyeléseinknek legelső sorban is oda kell irányulniok, hogy mily sikerrel jár egyes konyhakerti vetemények termelése úgy mennyiségileg, mint minőségileg akkor, ha saját maguk után ültetjük vagy veteményezzük azokat. A tudományunk feladata e téren csupán az lesz, hogy felderítse az okokat *miért* van az egyik tény így, a másik úgy? Egy szóval kell, hogy mint a mezőgazdaságnál majdnem minden ágbán, úgy itt is, a praxis képezze a tudományos fejtegetés alapját.

Megjegyzem azonban, hogy bár igen közel áll az idő, a midőn be fog következni nálunk is a nagyban való zöldségtermelés, azért vegye minden gazda szívére abeli jóindulatú figyelemzetememet, hogy addig ne kezdjen nagyban való zöldségtermeléshez, a mig annak piacát meg nem találta vagy meg nem teremtette; mert azokon a helyeken a hol a tengeren túl vagy szászországban és a nagy európai városaink környékén ma a nagyban üzött zöldségtermelés divik, ott mindenhol megvannak annak nemcsak piacai, a hol a nyerstermények értékesíthetők, hanem a fölölegnek is megvan keilő piaca azon gyárakban a melyek mindennemű zöldségféléket konzerválnak szárítva, préselve, dobozokban, éppen olyan módon, mint egyéb ételneműt.

E gyárak rendszerint gyümölcsöt is konzerválnak, cukrosnak és befőzöttnek, elannyira, hogy ily helyek közelében nem érdemes a gazdasszonyoknak gyümölcsbefőzéssel vesződniök; mert elég olcsón jutnak hozzá a gyárakban is, és e mellett még azon hasznuk is meg van, hogy biztosak a felől, miként befőzjeik nem romlanak el.

Ilyen gyárak különösen Angliában, gombamódra szaporodnak a veteményes földek és gyümölcsösök környékén, melyek kivált Essex, Middlesex, Kent és Surrey grófságokban mindég nagyobb és nagyobb tért hódítanak, úgy, hogy ott már 29.000 acre veteményes kert van.

Annak megvilágítására, hogy miként szaporodik Angliában a zöldségtermelés egyáltalán, elég világos képet nyújt ama statisztika, miként Anglia, Man szigetével s a csatornaszigetekkel együtt (Irr- és Skótszág nélkül) 1875-ben 24,112.309 acre földet művelt s eb-

ből 7,828.543 acre esett oly szántóföldekre, a melyeken kizárólag gabonát termeltek. 1885-ben 24,841.325 acre föld állott már művelés alatt; de ebből már csak 6,638.429 acre szolgált gabonatermelés céljaira. 1895-ig ugyanilyen mérvű volt a szaporodás, illetve apadás.

Evvel szemben, megszorodtak 10%-al a legelők, a baromtenyésztés és tejgazdaságok révén és 35%-al a gyümölcsösök és konyhakertek.

Ugyanilyen változások várhatók a földművelés terén hazánkban is, ha csak valamely csudás fordulat utján a viszonyok nem változnak igen nagyot s különösen, ha a tege-rentáli gabona behozatalát az európai kontinensre, nem sikerül valamely módon meggátolni.

Készüljünk tehát elő, tanuljunk, tapasztaljunk a saját javunkra úgy, mint hazánkéra mert kertii veteményekben is kitűnőt kellend produkálnunk, hogy azok megálhassák helyüket a külföld hasonló terményeivel szemben.

Krenedits Ödön.

A gyümölcsfák trágyázása.

Attól a trágyától, melyet a gyümölcsfának ültetésük alkalmával adunk, függ igen tág határok között a fák fejlődése, a termés bősége és *minősége* is. Nagy tévedés, bár még sokan vélekednek így, hogy a gyümölcsfának fiatal korukban nem kell trágya, vagy ha meg is trágyazzák, elegendőnek vélik, a fa árkaiba néhány kilogramm trágyát tenni. — A gyökérzete látja el a fát a megélhetésére nélkülözhetetlen ásványi tápszerekkel, ezért a gyökér szabad fejlődésétől és a talaj vegyi összetételétől, melybe a fa van ültetve, függ legelső sorban a gyümölcsfa erőteljes növése és termékenysége.

Például két körtefa gyökérzete, melyek egy idősebb és ugyanazon talajba voltak ültetve, mégis nagyban különböznek egymástól; aszerint amint nem trágyázták, vagy keilő mennyiségű ásványi trágyát: Thomas-salakot és kainitot tettek alája. A termésök természetesen megfelelő arányban különböző, mint alább fogjuk látni

A gyümölcsfák phosphorsav, kalium és nitrogén-szükségletét istállótrágyával nagyon nehezen lehetne csak kielégíteni, mert hektáronként 30,000, 35,000 kgr. kellene belőle. De eltekintve attól, hogy csak egy nagyobb gyümölcsösben is sok kiadással járna, nagyon sok szerves anyag menne kárba ily módon a talajban, szemben azzal a szükséglettel, amit az ásványi alkatrészek mellett a gyümölcsfák megkivánnak. Ha a talaj nagyon kötött, vagy nagyon laza, a Goethe ajánlotta turfatörmelék a legjobb szolgálatot teszi ültetéskor. A turfa jól összekeverve a műtrágyával és a kiasott föld *felszíni* részével teendő a gyökér alá és köré.

Érdekes a geisenheimi faiskola 3 fájáról megfigyelt észrevételek. — Az első gyökérzet műtrágyázott, de turfa nélküli földben fejlődött, a második és harmadik szintén azon talajban fejlődött, de a fa ültetésekor a műtrágyát turfával keverték. A turfa a talajt javítja, mert az agyagot lazábbá teszi s így a gyökér könnyebben hatolhat előre a talajban, de nagy nedvszívó képességénél fogva laza, könnyen áteresztő talajban fentartja a gyökérzetnek szükséges nedvességet. Elterjedt gyakorlat ültetéskor kavicsköveket és kődarabokat rakni a gödör fenekére oly céllal, hogy természetes csatornázást létesítsenek. Ez a gyakorlat azonban nagyon káros következményeket venhat maga után, főleg a szivgyökérrel fejlődő fáknál. Ilyen alagsóvezesre azonban gyümölcsfáknál soha sincs szükség.

Az ültetéskori trágyázást L. Grandeau a Parc des Princes-ben következőleg próbálta ki. A talaj sovány, kovahomokos. Minden fának 1 méter átmérőjű s 80 cm mély gödört ásott. A kiasott földet két részre különítette el. Egyik oldalra a felületes réteget, 35—40 cm. mélységig rakatta, a másik oldalra a mélyeb-

ben levő — 40-től 80 cm.-ig — földet. A fölületről ázott földet 6 kg. Thomassalakkal (18–80% phosphorsav tartalommal) és 5 kg. kainittal kevertette össze jó egyenletesen. Ezzel a keverékkel töltötte ki a gödör alsó részét, mintegy 40 cm. vastag rétegben. A gyökérzet tehát ezen a gazdag talajon nyugodott. A fenékről kiásott földet használta a gödör további betöltésére. Ily módon az új gyökerek is levegős és ásványtápszerben dús talajba jutnak. Ilyen nagymennyiségű műtrágya természetesen csak a nagyon sovány talajban indokolt, a milyen az említett is. Ha a tenyészet nitrogéntrágyában szükségét szenved, akkor tavasszal és nyáron salétromoldattal kell öntözni a fákat. A költség emellett nagyon csekély, egy-egy fánál 50–60 fillér. Tekintetbe véve, hogy 7 év előtt nem szükséges megújítani a trágyázást, évenként alig 10–15 fillér esik egy-egy fára.

Olderhausenben, Földbrunnen mellett a Hariban a következő kísérleteket végezték e téren. 1890–91-ben ültettek kiváló fajú almafákat s 1894-ig csak istállótrágyával, komposztal és vérrel trágyázták, aztán a következő keverékkel trágyázták: 700 gr. Káliumchlorid (Chlorure de Potassium), 1 512 gr. Thomassalak, 525 gr. kénsavas ammoniak egy-egy fára számítva. A talaj e vidéken meszes agyag, az altalaj elég nedves, az éghajlat hideg. Az eredmény az volt, hogy az egykorú ugyanazon talajban, de műtrágya nélküli fák középtermési átlaga egy-egy fánál 350 gramm volt, a trágyázottaknál pedig 4 kgr. 100 gr.

B. S. dr.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

† A gümőkóros tehének teje. A nagy közönségben alig van ma már valaki is, a ki ne volna azzal tisztában, hogy a gümőkóros tehének teje emberre és állatra egyaránt fertőző lehet. Annyiszor megirtuk ezt már, nyilvános előadásokon annyszor lett hangoztatva, hogy ma már mindenki óvakodik a tejnek nyers állapotban való fogyasztásától; de azért a gazdák nem sokat törődnek azzal, hogy szarvasmarhaállományunk e rettenetes betegségének tovaaterjedését megakadályozzák. Pedig mindaddig, a míg ezzel nem törődnek, a míg meg nem teszik azon intézkedéseket, melyek az ilyen tej fertőző anyagának megsemmisítésére szükségesek, a gümőkórt sikeresen irtani nem lehet. Ezen intézkedések pedig annyival könnyebben megtehetőek volnának, mert nem is minden gümőkóros tehén teje fertőző, hanem csupán azoké, melyeken külső jelekből is konstatálható a gümőkór. Gyakran szolgáltatott vitára alkalmat, hogy vajjon minden gümőkóros tehénnek fertőző-e a teje, avagy csak a betegség bizonyos stádiumában levőnek. Éppen ezért újabban számos buvár foglalkozik e kérdés végleges megoldásával s ezek egyike, Osztertag Berlinben, csak nemrégiben tette közzé az általa végzett kísérletek eredményeit. Kísérleteihez 50 db olyan tehenet használt fel, amelyek tuberculinumra reagáltak, ez úton konstatálhatólag, tehát gümőkórosok voltak. Ez 50 db tehén mindenikének tejevel külön-külön eszközölt kísérleteket, másik 50 darab — szintén reagáló — tehénnek összes tejeiből pedig 30 próbát vett. A tej megvizsgálása górcsövi uton eszközöltetett, a vizsgálat második fontosabb része pedig abból állott, hogy a tejfől alatt összegyűlemlő savót, a mely tudvalevőleg a legtöbb bacteriumot tartalmazza, tengeri-malacok hasüregébe fecskendezte s ezenkívül nagy mennyiségű idegen anyagot is etetett velök. Ezen kísérletek alapján, a melyek eredménye odasorakozik Bollinger, Bang s mások által végzett kísérletek hasonló eredményei mellé, feljogosítva érzi magát Osztertag annak a kinyilatkoztatására, hogy azon gümőkóros tehének teje, a melyeken a gümőkórnak külsőleg látható és konstatálható jele nincs, nem fertőző. Ezen kísérlet eredménye tehát úgy a tenyésztőre mint

a tej fogyasztójára nagyon megnyugtató s különösen a tenyésztőre nagy horderejű azért is, mert abban az esetben, ha a gümőkór látható s állatorvos által ojtás nélkül is konstatálható jeleivel bíró teheneit, azokat tehát, a melyek teje a tengeri-malacokat gümőkórossá teszi, tenyészetéből kiküszöböli, a növendékállatokat pedig azon elvek szem előtt tartásával neveli föl, a melyek e lapok hasábjain már ismételt elmondattak, akkor eljárását kell, hogy siker koronázza, tehenészetének előbb-utóbb meg kell tisztulni a gümőkórtól.

† Romlott burgonya föltakarmányozása. Fagyott, rothadt vagy másképp romlott burgonyát kár nélkül takarmányozhatunk föl, ha az ilyen burgonyát vagy nyersen összevágva, vagy főzve és összezúzva hordókba, kádakba, vermekbe stb. tapossuk és ott meg-savanyadni hagyjuk. Hordókban a felső rétegek penészedését megakadályozandó, vízzel borítjuk el; vermekben vékony árpatőrekréttel és vastagabb földréteggel. A savanyodás hamar végbemegy és 2–3 hét múlva kellemes savanyú, burgonyasalátáéhoz hasonló szag elárulja, hogy a savanyodás folyamata befejeződött és különösen szarvasmarhával (7–15 kg. naponként és darabonként) természetesen erőtakarmány hozzáadásával föletethető. Erőtakarmányok nélkül a burgonya nagyobb mennyiségben való föletetése sem egy, sem más formában nem ajánlatos, mert nitrogénmentes anyagokban gazdag, de proteinban szegény takarmány. Ilyen módon kisebb birtokon is 10–12 db, számos marhának (fejős tehén, ökör) és néhány sertésnek naponta 200–250 kg. burgonyát lehet adni s a bőségesebb takarmányozással a jószágállományból nagyobb haszon is lesz elérhető. Ha a gazdák követnék ezt az eljárást, akkor a burgonya ára nem eshetnék annyira és a csemegebürgonyát is jobban fizetnék.

† A közeli leborjzás biztos jelét közli „Königsbergi mező- és erdőgazdasági ujság.” Vannak esetek, mikor a leborjzás idejét nem tudhatjuk biztosan, holott azt tudni kellene, mint például a vásárlásnál is, hogy az ellésnél segédkezhessünk. Nem mindig biztos jelei a közeli leborjzásnak a tőgy feszültsége, az oldalnak a csipőtájéknál való beesettsége, a borjunak az anyatestben való mozgása, a csecseknek tejbősége, az anyaállat megváltozott viselkedése. Gyakran előfordul, hogy egy-egy tehénen ezek a jelek napokig jelen vannak, különösen nagyon erős, bikaborjuk ellése előtt. Pedig biztos jelre szükség van. És egy ilyen jelünk van abban az in-ban, mely a farktőtől a külső medencecsont felé húzódik. A míg ez az in kemény és feszült addig a leborjzás ténye nincs közvetlenül közel, ha azonban lágys és laza, akkor a tehén bizonyosan leborjazik 24 óra alatt, s ha az in már egészen eltűnt, az aktus néhány óra múlva bekövetkezik. Az innak gyakori megtapintásával tehát megbizonyosodhatunk a leborjzás időpontjáról.

Könyvszemle.

Gorkij Maxim, az oly fiatalon és hirtelen világhírűvé lett orosz író, a ki mindig magáról ír, mint modern író mindig az élet mozgalmasságát rajzolja s ezekben tükrözi az élet nagy problémáit elmélkedést pedig alig talál a munkáiban — egy helyütt, egyik novellájában mégis szóvá teszi az olvasást. Azt tartja, csak olyan könyvet érdemes olvasni, a melyikből igen sokat lehet tanulni. A mindenség rettenetesen komoly, léha mesék hallgatásával ölni az időt, ellene van a világ dolgainak s emberi kifejlődésünknek. Olyan könyvet olvassunk, a mely az élet titkát, az emberek lelkét ismereti meg velünk. A legújabb nagy írók tényleg erre is töreksenek, Tolstoj, Dosztojevskij, Turgenyev s legfőképp Maupassant, újabban, Gorkij az emberek és az emberi élet kifejlődését rajzolja. Regényt alig olvasnak, a művészet a lelkükben van. Az életet a maguk szemével látják, sokat utaznak és igyekeznek az emberiségnek a múltját is megér-

teni. Az idő elmúlt, a mikor szájhagyomány vagy anekdoták szállították ősokról utódokra a történelmet. Annak a kornak is vége van, a melyik csak a maga nemzete történelme iránt érdeklődött. A haza soha sem fog kihalni az emberek szívéből, szeretete nem a hazával, csak a szívvvel mulhatik el. Dé mégis mindenütt és mindenben az élet teljességét keressük, az emberi lélek kifejlődése érdek. Azért, ha történelmet olvasunk, az csak az emberiség története lehet, világtörténelem, — mely azonban a mi hazánkat is kellő helyre illeszti. Ezt teszi a Nagy Képes Világtörténet; melynek most jelent meg 141. füzet.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetem tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra [felhívja olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számról legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.]

Szemle.

A vámkérdések abszorbálják a kormánykörök, a törvényhozás, a gazdaságpolitikusok és a közvélemény figyelmét egyaránt. És a vámügyekben kiemelkedik a többi kérdés közül az, hogy milyen legyen jövő viszonyunk Ausztriával. Közös, vagy önálló vámterület legyen-e? Világos, okos és szép szavakban foglalkozott ezzel a nagyfotosságu ügygyel Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház november 18-i ülésén. Ideiglatjuk ezeket a szavakat, leszögezzük, hogy a pro és kontra vélemény egyaránt okulhasson belőle:

„Az önálló vámterületnek kétségtelenül egyik igen nagy előnye lenne az önálló szabad mozgás. Egy másik nagy előnye az, hogy az iparfejlesztés céljából az intézkedéseknek oly eszközeit, a vámközeit lehetne életbe léptetni, a melyek kétségtelenül hatékonyabbak, sikeresebbek, mint a vámközösség esetében fennálló intézkedések. Ez tény, de másfelől tény az is, hogy kétségtelen rázkódtatással járna ez az átmenet, mind a gazdasági, mind a hiteléletnek összes vonatkozásában. Ha megvan az önálló vámterületnek az a nagy előnye, hogy az iparfejlesztés terén hatékony nagy eszközökkel rendelkezik, megvan az a hátránya is, hogy azt a mit kiviszünk: a nyerstermelésnek és az őstermelésnek cikkei, nehezebben — csak ezt a szót használom — kétségtelenül nehezebben és több akadályal fogjuk kivihetni. Már most megvannak a vámszövetésnek is a hátrányai, mert az iparvámoknak a súlya kétségtelenül nagyrészt Magyarországra nehezedik, mint konzumensre. Az a kérdés, hogy az a hátrány, a mely a vámszövetésben van és az a hátrány a mely a külön vámterületnél van, meg az az előny, a mi mindkettőben rejlik, hogyan ellensúlyozzák egymást a maguk gazdasági hatásában? Ez a kérdés és semmi egyéb.”

És új és érdekes az a nyilatkozat, melyet az Ausztriával való vámviszonyainkról a következőkben ad:

„Ha nem lehet az ország érdekeinek, még pedig összes gazdasági, nemcsak termelési, de ipari érdekeinek szempontjából ezen érdekeket biztosítani úgy, hogy meglegyen az ország gazdasági fejlődésének minden eleme és föltétele, én leszek az első, a ki azt fogja mondani, hogy olyan alkut, a mely ezeket a mai egyezségben fennálló és biztosított feltételeket, a magyar gazdasági elemnek minden iránybani fejlődését megtagadja, nem köthetnek, nem fogadhatok el.

Én azt állítom és be tudom bizonyítani,

hogy nagyobb az osztrákok érdeke a közös vámterületben. Én állítom és elismerem ezt. De azért — bocsánatot kérek — ez nem tün-teti el ám azt a tényt, hogy Magyarországnak is van érdeke a közösségben, hogy ezeket az érdekeket is meg lehet és kell ezen alapon óvni. Beszéltem az előbb bajokról és hátrá-nyokról, a melyek a szakítás esetében beál-lanak. Ezek a bajok és rázkódtatások mind-két felet mélyen fogják sebezni. És ha kuta-tom azt, hogy melyik fél fog nagyobb és ál-landóbb veszteséget szenvedni: határozottan állítom, hogy Ausztria. Mert a mit mi szen-vedünk, a mit mi kárt látunk, az mulékonyabb, az átmeneti, azon lehet sok módon segíteni, lehet mélyebbreható intézkedésekkel arra eny-hítőleg hatni. De ha az osztrák ipar a magyar védett piacot, az ő nagy előnyét és a mi rá nézve oly érdekes, elveszti, elveszti azt örökre és akkor az osztrák ipart oly veszteség éri, a melyet igen nehezen heverhet ki. De ez nem enyhíti a bajt, a mi bennünket ér. Mert mi haszna, mi előnye lesz Magyarországnak abból, hogyha ott véreznek, ha vérezünk mi is? Éb-ből én semmi előnyt nem látok. És kárt vall a monarchia állása, tekintélye, ami a mi nagy érdekünk. Én nagyobb előnyt látok abban, hogyha mindkét részről a bajokat és vesze-delmeket el tudjuk háritani mindkét részről igazságos, méltányos és teljesen lojális ala-pokra való fektetésével, egyeztetésével és köl-csönös kiegyenlítésével azon érdekeknek, a melyek kiegyenlítendőek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egylet közgazdasági szakosztályának e havi 19-iki és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsé-gének végrehajtó bizottsága e hó 20-iki ülésén foglalkozott a vámterület kérdésével és hosszú vita után a következő határozatot hozta:

„a Fejérmegyei Gazdasági Egyesületnek az önálló vámterület fölállítására érdekében a társegyesületekhez intézett átiratát sem rész-leteiben, sem következtetéseiben nem teszi magáévá, hanem felkéri az igazgatóválaszt-mány útján a f. évi szövetségi nagygyűlést, hogy:

a) a vámkérdésekben 1900. évi május hó 6-án megtartott szövetségi nagygyűlés hatá-rozatait továbbra is fentartsa;

b) kérje fel az összkormányt a vámtarifa munkálatok siettetésére, nehogy a keteske-delmi szerződések lejártával nélkülözzük az alapot, melyen a szerződéses tárgyalásokat megindíthatjuk, vagy szerződés nélküli állapot esetén a külföld behozata ellen kellően vé-dekezhessünk;

c) újból is figyelmeztesse az összkormányt annak a szükségességére, hogy minden eshe-tőségre való tekintettel tegyen oly intézkedéseket, melyek az önálló berendezkedés 1907-ben, esetleg előbb is lehetővé teszik.“

*

A napilapok a minap hozták meg a hírt, hogy földmivelésügyi miniszterünk e téle re megindította a kisgazdák téli gazdasági tani-tását: kiutalván a 162.550 korona összköltséget. Ezen népies tanítások tíz év óta folyván: a közgazdát érdekli, mi lett a hatása a tíz év óta kiköltött tenger pénznek s özőn tudós szónak? Nem tagadhatjuk, a kormány meg-tette a magáét. Ujabbán még vándortanárait is alárendelte a téli előadások kíségetésére a vármegyei gazdasági egyesületeknek. Tudjuk, hogy a magyar gazda conservatív, de talán az erdélyi részeken a legconservativebb. Száz jó tanácsból csak ötvenet hall jól meg s csak ötöt követ ha teheti. De azt is csak akkor, ha a falu urai részlettanácsokkal mögötto álla-nak. Említették tehát ne csak segítség a gazda-sági titkárt s vándor előadót, a mig az elő-adás tart, de később is legyenek továbbter-jesztői az igének. De sőt, mivel inkább van módjukban megpróbálni az újat, kíséretsek meg, mert a kisgazda csak azt hiszi, a mit saját szemével lát. S a gazdasági egyletek válogassák meg jól előadásaikat s ugyanabban a faluban ne kérjenek fel senkit az előadói

tisztre, mert: „senkise próféta a saját hazá-jában!“

*

Darányi miniszter már pár év előtt meg-érezte, hogy oly helyeken, a hol a szó nem hagy mélyebb nyomokat, ott a háziipar tani-tásával kell kézzelfogható a népnek nyújtani. Így terjedtek el a fűzvesző, cirok, kukorica-héj egyszé ü feldolgozása, a népies fafaragás s butorfabrikálás szolid mesterségei. S a tanfolyam 20—25 tanulója egy pár téli héten át olyan foglalkozást tanult, a melylyel télen szintén keres pár fillért. Hogy ez mily fontos jelentőségű — kivált oly vidéken, a hol sem az erdőben, sem a bányákban nem talál a a nép téli foglalkozást — arról csak az győ-ződik meg, a ki látja sok faluban, miként há-mozza a dolognélküli nép a tökmagot a suton. De eddig mintha a téli kézügyesség tanulása csak műkedvelés lenne?! Erre az is mutat, hogy a tanfolyamon készült pár tárgyat a ké-szítője szinte amateur áron kínálja. A tanított mesterségnek széles rétegben kell a faluban elterjedni s ezért csak olyan háziipart szabad megtanítani, a melynek nyersanyaga közel, sok és olcsó van. S olyan cikkeket kell ké-szíteni, a melynek jó piaca van. Hiszen így télen is pl. Kolozsvárt hány olyan ház van, a hol a kályha mellett egy egyszerű, de fermás fűskosár helyén egy disztelen faláda áll!

*

Elmélkedéseinkben elértünk hát oda: mi legyen hát hivatása a tíz évet jubiláló paraszt-akademiáknak. Minden jóra való község gazda-közönségének azóta már tömörülni kellett volna. Akár kisgazda köré, hitelszövetke-zetté, — értékesítő s fogyasztási szövetke-zetté, de akármilyen olyan szervezetté, amely a jó úton viszi a falut. És erre hatni kötele-sége a gazd. egyleteknek s a faln azon lelkei-nek, a kik — hogy kvalifikációt mondjak — egy héten egyszer-kétszer már olvasnak hir-lapot Nem törvénynevel, nem szabórendelet-tel s nem váltómeglepetésekkel kell kézben tartani a népet, de az igazi humanizmus oly-képp nyitott, de összefogó marka alatt, hogy a törzs ereje a marokban központosítva le-gyen, érezze annak jótékony melegét s ha kell csendesítő nyomását, de az új rései között az egyes fejek szabadon lássanak s mozog-hassanak! A Vlegyászádtól a Királyhágóig az E. G. E., az Emke, az E. K. E. stb. képezik ezt a simbolizált markot. A következtetések-el adások maradtunk: ámbár ügylátszik sem az udvarhelyi bank sem a héjjasfalvi oláh pap uincs abban a marokban.

*

A lelket-testet emésztő rettenetes „pénz“ a mindent meghódító s birtokló, mindene-kelett kívánatos „pénz“ megint pusztító mun-kát végez s ezuttal Udvarhelymegyében. A napilapok bőven szólnak róla, bár az utolsó jelentések szerény keretekben mozognak már, baj még is van. Ravasz idegen pénz jut a székely markába s sok becsületes magyar rög kerül az idegenek hatalmába! Az őslakós pe-dig megy odább! Hát kérdezzük: olyan érték-e hát az áldott barázda, mint a váltó pénz? hogy kézből kézbe kell vándorolnia, kisebb értékekre töredeznie, nagyobb javakká tömör-ülnie: a hogy a fátum szeszélye magával hozza. Hát ezer év előtt úgy kapta kölcsönbe a magyar azt a földet, hogy a mikor tetszik, megint tovább adjuk. S ha már társadalmi intézményeink, nagy bankjaink meg nem tud-ják szilárdítani a megindult székelyföldet s az államnak nincs réa pénze: nem-e lehetne egy böles kormányrendelettel a megilletésre szükséges birtokminimum elvét arra a terü-letre odaszégezni, amennyire az alábukó ud-varhelyi bank pusztító hullámgyűrűi elhöm-pölyögnek. Ne ijedj meg Merkur érzékeny se-rege, nem örökre állana be ez a kötöttség, csak — teszem fel — 10 évre. Elég idő arra, hogy a vasidegű őslakós tisztázza magát s új-ból erőre kapjon, avagy fészke biztonságában Pató Pálókká tunyul a megvédett protegeé? Oh,

ki tudja azt? Avagy a „hitel“ csábos mosolyu angyala szökik meg a „homestead“ vidékéről s 10 év alatt igazzá válik Horánszky minapi beszéde, mely szerint „kénytelen az igát saját erejével s verejtékében húzó nép“, hogy azt mondja: „nagyobb takarékosagra kell ma-gunkat szoktatnunk, s erősebb munkaképes-ségre!“

Hogy igazán nomád nép voltuuk s hogy ez a jelleg némileg ma is karakterünkben van: az erdélyrészi tömeges gazdasági cselédválto-záson kívül arra mutat a bucsuk s országos vásárok embersokadalma, ámbár itt az erdélyi részeken a bika díjjazások bámész tódulása is arra vall! A minap is feljajdult egy ipari közlöny, hogy a nagyobb községekben s vá-rokban tartott országos vásárok ipari kira-kodása tönkre teszi a helybeli ipart s keres-kedelmet is! Hát az igaz s ilyen helyeken csakis a mezőgazdasági vásárnak van helye: ott a hol! Mert a gazdasági vásárok s külö-nösen hónapos s hetivásárok rendezésére még nincsen egy egészséges terv! Az az egy bizo-nyos, hogy a helybeli árus s gabonavevő nem lehet irányadó az árkinálat irányításában, de hogy az sem egészséges állapot, ha egy-egy vásár idején megindul a falu ija fija, akár van dolga a vásáron, akár nincs, hát az szent! A ragadós emberi betegségeknek ez a legjobb közvetítője, töméntelen munkanap vész kárba, a falu egyszerű népe a nagy csődületben nem mindig hall s lát jót stb. S miért mindez? tán csak nem azért, hogy egyik legősibb, szinte megkövesült iatézmenyünk az „áldomás“ ki ne menjen a szokásból?

*

† **Geresi Balogh Ödön**, a fogarasi m. kir. ménesbirtok gazdasági intézője f. hó 16-án munkás életének 44 ik évében, rövid, kinos szenvedés után Nagy-Szebenben elhunyt. A boldogultban az erdélyi magyar mezőgaz-daság tevékeny, erős munkását vesztette el. Béke hamváira!

— **Téli gazdasági előadások.** Darányi földmivelésügyi miniszter téli gazdasági elő-adások és rendezendő kurzusokra 162.550 kor. államsegélyt utalványozott. Ezen a télen és jövő tavasszal 387 vándorelőadást, 126 gazdasági téli kurzust és 190 olyan kurzust rendeznek, a melyen a falu földmivelő népe vala-mely a mezőgazdasági háziiparba vágó foglalko-zást fog elsajátítani. A gazdasági vándortanárok a földmives iskolák székhelyén lévő rendsze-res gazdasági kurzusokkal 1317 községben mű-ködnek azon, hogy kisemberek az okszerűbb gazdaságvitel módjait elsajátíthassák és meg-kedveljék.

— **Kopár területek beerdősítése.** A földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy jö-vőben is a kopár, vizmosásos és futóhomok területek beerdősítésére ingyen facsemeték osztassanak ki; az illetőknek csupán mérsékelt vasuti szállítási költségeket kell fizetniök. A kiosztás módozatai a következők: az ingyen csemeték iránt benyújtott kérvényeket ez év végéig az illetékes erdőfelügyelőséghez kell benyújtani, az állami kezelésbe vett területek birtokosai a magyar királyi állami erdőhiva-taloknál jelentik be csemeteszükségüket. A kérvényben megjelölendő a csemeték faja, mennyisége, a beerdősítendő terület helye, ki-terjedése, a birtokos lakóhelye.

— **Gazdatisztek figyelmébe!** A gazda-tiszti törvény taxative felsorolja azokat a címeket, melyeket a törvény értelmében czentül csupán ok-levéllel bírók használhatnak. Természetben a tör-vénynek visszaható ereje nincs s így azoka diplo-mával nem bíró gazdasági alkalmazottak, a kik a felsorolt címeket 1900 január 1. előtt jogosultán hasz-nálták (amint hogy 1900 január-ig bármely címet jogosan lehetett használni) bizonyos, a törvény ál-tal előírt eljárás mellett a jövőben is jogosan hasz-nálhatják majd. Az eljárást a törvény végrehajtási rendelete a következőkben állapítja meg:

• A ki a jószágigazgató, jószágfelügyelő, gaz-dasági intéző, gazdasági ellenőr, gazdasági segéd, tisztartó, vagy kasznár címet 1900-ik évi január

hó 1-je előtt jogosan használta, azt a törvény életbe lépte után abban az esetben is használhatja, hogy ha előirt minősítéssel nem is bír. Tekintettel azonban arra, hogy annak bizonyítása, hogy valaki a felsorolt címek valamelyikét 1900-ik évi január hó elseje előtt jogosultán használta, évek múltán nehézségekkel járna, a törvény elrendeli, hogy az első foku hatóságok (főszolgabíró, polgármester) 1901. december hó 1-ig a cím használatának jogosultságát a fél kérelmére határozatilag megállapítani kötelesek. A cím megállapítása iránti kérvényt az elsőfokú közigazgatási hatósághoz kell benyújtani, melynek területén a folyamodónak állandó lakása van.

A folyamodványhoz csatolni kell a folyamodó szerződését (kinevezési okmányt) vagy nyugdíjazási okmányát, vagy annak a birtokosnak, kinél folyamodó alkalmazva van, írásbeli nyilatkozatát arról, hogy folyamodót a jószágigazgató, jószágfelügyelő, gazdasági intéző, gazdasági ellenőr, gazdasági segédtsízt, tisztartó, illetőleg a kasznár cím használatára 1900. év január 1-je előtti időben fölhatalmazta. Továbbá csatolnia kell a folyamodványhoz a folyamodó lakhelyére illetékes előljáróság nyilatkozatát arról, hogy folyamodó az illető címet melynek megállapítását a hatóságtól kéri, 1900. évi január hó elseje előtt tényleg használta.

Ha a főszolgabíró (polgármester) a hivatalos határozatot a cím viselésének jogosultságáról ki nem állítaná, ez ellen az alispánhoz, törvényhatósági joggal fölruházott városokban a polgármester határozata ellen a tanácshoz, az alispán, illetőleg a tanács határozata ellen pedig a földmívelésügyi miniszterhez lehet felebbezni. A felebbezés a határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt adandó be mindenkor az elsőfoku hatóságnál.

Ne feledjük el tehát: *ez évi december hó 1.* az a határidő, melyig azok a gazdatisztek, a kiknek okleveleik nincsenek, eddig viselt címüknek jövőben való használatát eljárnak kötelesek. És azt annál inkább figyelmükbe ajánljuk az érdekelt gazdatiszteknek, mert a törvényben megállapított gazdatiszti cím jogosulatlan használata hivatalból üldözendő kihágás, még akkor is, ha valaki ezt a címet 1900 január elseje előtt jogosultán viselte ugyan, de a fönt leirt eljárást nem tartotta be.

— **Almakivitel kilátásai.** A központi vásárcsarnok igazgatósága jelenti a következőket: Piacainkon az a hír van elterjedve, hogy almatermésünket a külföld feltűnően keresi s így igen valószínű, hogy a tél folyamán a gyümölcsünknek fel fog menni az ára. Jelenleg meglehetősen tömegben érkezik s igen jó minőségű alma azonban már most is állandóan magas áron kél. Első rendű sortírozott fajalmák nagyon keresettek, de másodrendű vagonáru iránt is élénk vételkezd mutatkozik. Elértünk kanadai renett almáért 36—40 arany renett 50—52 piros renettét 24—28, batulért 27—30, sóváriért 28—36 koronát métermázsánként. Ugyanezen almákért nem válogatott állapotban átlag 20—24 koronát 100 kilogrammonként.

— **A fedezetlen határidőüzlet Ausztriában.** Az osztrák kormány, mint Bécsből jelentik, a tőzsdei gabonahatáridő-üzletről szóló javaslatot kedden terjeszti be a Reichsrathnak. A javaslat, mely 33 szakaszból áll, nem tiltja el a határidő-üzletet, hanem kimondja a kötelező árnyilatkozást. A törvényjavaslat büntető határozatai a mesterséges áralakításra és a hamis árfolyamjegyzésekre vonatkoznak. Az árfolyamok jegyzését a törvényjavaslat szerint hivatalból kirendelendő árfolyamjegyzők fogják végezni. A törvényjavaslat további rendelkezései szerint a kormány föntartja magának, hogy a tőzsdetanácsba bizonyos számú gazdát és kereskedőt nevezzen ki.

— **Czigány kovácsok lópatkolása.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara előterjesztést tett a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, hogy a kovácsok, különösen a vidéken azért panaszkodnak a cigány kovácsok ellen, mert azok az állatok patkolását is végzik. Kontárkodásuk nemcsak a tanult iparosoknak okoz méltánytalan versenyt, de állategészségügyi szempontból is nagyon kifo-

gásolható és káros. E panaszt a miniszter ur alaposnak találva, az illetékes törvényhatóságokhoz intézett 1901 évi 67.798 sz. alatt kelt leiratában kijelenti, hogy az ugynevezett cigánykovácsok, ha iparukat háziiparszerűleg üzik vagyis ha idegen munkásokat és segédeket nem alkalmaznak és csak aprólék házi eszközöknek, mint vas kanál, lapát, fogó, ásó, kapa stb. készítésével foglalkoznak, eddig is gyakorolt iparukban nem háborgathatók; oly községekben azonban, ahol képesített kovács mesterek vannak, a lovak vasalásától feltétlenül eltiltandók. E rendeletet ajánljuk az érdekelt iparosok és gazdaközönség figyelmébe.

— **Nagy termések idején.** A „P. H.” írja: Magyarország szőlőire hosszú időn át rossz idők jártak s a szőlősgazdák olyan kevés bort szüreteltek, hogy az állam az olasz borokat olcsó vám mellett volt kénytelen beereszteni. A filoxera pusztítás után egyszerre lát vett erőt az embereken s az ország minden részén új szőlőket ültettek, leginkább arra fektetve súlyt, hogy a venyigék sok bort teremjenek, figyelmen kívül hagyásával a minőségnek. Azóta a mióta új szőlőket telepítettek, igazi nagy termés csak az idén volt és bár ez a termés kisebb mint amennyire az országos fogyasztásnak szüksége van, a bor ára mégis erősen leszállt, s a termelők egy része a borán túladni nem képes. A panaszok megindultak s a szőlősgazdák már is a kormányhoz akarnak fordulni, hogy segítsen rajtuk. Ily körülmények között valóban nem árt föltenni a kérdést, hogy mi fog történni Magyarországon, ha a nagy termések éveit reánk köszöntenek? Azt hisszük, hogy ugyanaz, a mi Franciaországban már megtörtént, a miből önként következik, hogy a francia példával való okulás igen okos dolog lenne. Franciaországban a szőlőültetés épen olyan dühvel folyt, mint most nálunk még mindig folyik s a franciák épen arra törekedtek, a mire mi is törekszünk, hogy sok bort szüreteljenek, ha az a bor mindjárt káros lesz is. Nos hát a bőtermést hozó évek egymásra következtek s a franciák az ő közönséges, napi fogyasztásra termelt borukon túladni képtelenek. Ezt bizonyítja az a kérelem is, a melylyel a kormányhoz készülnek fordulni. Ebben a kérvényben azt követelik, hogy a francia katonák, úgy a szárazföldiek mint a tengeren járók, épen úgy kapjanak bort, mint kenyert, persze csak azért, hogy a készletben levő boron túladhassanak. Követelik, hogy a borfogyasztási adókat egészen eltöröljék, hogy a vasúti szállítás a lehelő legolcsóbban történjen és hogy a borivásra a reklám teljességgel ingyereveléssel csábítsák a közönséget. Annakra mennek, hogy a friss szőlőárusítását is korlátozni szeretnék, mert az, a ki szőlőt eszik, bort nem iszik. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy a sok bor miatt nemcsak Franciaországnak, hanem Spanyol-, Görög- és Olaszországnak is meggyűlt a baja s így kivitelre nem igen lehet számítani: könnyű elképzelni, hogy bortermő esztendő idején milyen lesz a helyzet Magyarországon, hol szintén nem a bor minőségére fektetik a súlyt.

— **Az „Országos Képtár” biztosítása.** Alig múlt el három hónapja, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezete” a m. kir. földmívelésügyi kormányzat megbízásából a mintegy 38 millió korona értékű állami biztosítások fogadásával lett megbízva, már is egy újabb sikerről adhatunk hírt a mennyiben: a magyar Kincstár tulajdonát képező „Országos Képtár” a történelmi csarnok és szepmüvészeti képek értékét 1 millió 429,482. korona erejéig a „Gazdák Biztosító Szövetkezete”-nél biztosította.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társ-szerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVARTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és **BETÉTRE 5½ SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

(412.)

Sárga János

ékszerész és órás, Kolozsvártt,
Wesselényi Miklós-utca 11. sz.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből Arany, ezüst, aczél, nikkell fal és ébresztő órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan. (557.)

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

Magyar Jelzalog-Hielbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alapitokéje 30 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsonöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 5 százalékn.**

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékn és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémenykölcsonök

ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonatózsdé.

I. Készáruüzlet.

Nov. 23.

Buza 7-75—8-80 Rozs 6-95—7-05 kor. Takarmány-árpa 5-90—6-15. Zab 7-40—7-55 kor. Tengeri 4-65—5-45 korona.

II. Határidőüzlet.

A tengerentúli jegyzés ma ¾ c. magasabb volt s ez kétségkívül szilárdító behatással lett volna, ha az időjárásnak nem volna egészen tavaszias, enyhe jellege. Így azonban ez minden más befolyást ellensúlyoz. Az effektív hozatalok, az idényhez viszonyítva, ugyancsak jelentékenyek, a malmok pedig tartózkodóak.

Igy tehát az egész vonalon kedvetlen, csöndes irányzat mutatkozik. Az árfolyamok csökkennek s ha a visszacsés nem nagyobb szabású, úgy ez pusztán a forgalom korlátoltságának tulajdonítható.

Az áprilisi búza délig tegnap esti 859 filléres jegyzése ellenében 858 filléren zárul; tengeriben ismét arbitrage eladások eszközöltetnek, melyek mellett reggeli 555 filléres jegyzése ellenében délután 553 fillért jegyeznek. Zab változatlan maradt, rozsbán alig fordult elő kötés.

Az utolsó 24 óra búzahozatala 40.225 mázsa, melyből 100 mázssát vittek tovább. Lisztből elszállítottak 18.549 mmazsát.

A készáruipacón is nagyon korlátozott a forgalom. A malmok a beérkező hajúron folytán készletekkel elvannak látva s így nem vásárolnak. A ma eladott quantum sem haladja túl a 10,000 mázssát.

Esti zárlat. Buza áprilásra 8.58—8.57 korona. — októberre 000—000 korona. — Rozs áprilásra 7.31—7.32 kor. — Zab 1902. áprilásra 7.52—7.53 Tengeri 1902. májusra 5.49—5.50.

Budapesti állatvásár.

Nov. 23.

Felhajtás: *Vágómarhákból:* 1055 db. ebből magy. ökört 612 magy. tehén 279. szerbiai ökör —. Árak 100 kg.-ként magy. hizott ökörnél 49—52; 54—58; 60—63 kor.; tarka hizott ökörnél 44—63 kor.-ig; magy. tehénél 36—50 kor.-ig; növendék-marhánál 36—62 kor.-ig a minőség szerint.

Miután a szerb konzumvásáron e héten ismét mintegy 2000 drb. jó minőségű marhát aránylag igen olcsó áron eladtak, dacára a mai csekély felhajtásnak áremelkedés még sem észlelhető. A jármos ökör-üzlet pang; fejős tehenekre a vásár lanyha volt.

Ad. 2748. — 1901. sz.

Hirdetmény.

A kolozsvári cs. és kir. élelmezési raktár (sétatér-
utca 4. szám) november havában gazdáktól és azok egye-
sületeitől

**300 métermázsza rozsot és 200 méter-
mázsza zabot vesz.**

Az erre vonatkozó közelebbi rendelkezések az 1901.
augusztus 6-iki 1620. számú hirdetményben foglaltatnak.

Bővebb értesítéseket a főtnevezett élelmezési raktár
nyújt a hivatalos irodai órák idejében.

Kolozsvárt, 1901. október hó 20-án.

**A cs. és kir. katonai élelmezési
raktár**

(755.)

kezelő-bizottsága

Kolozsvárt.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

ezelőtt Pfanhauser A.

Jroda: Budapest, V, Báthory-utca 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

**Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Tehenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!**

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

*Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.*

(546.)

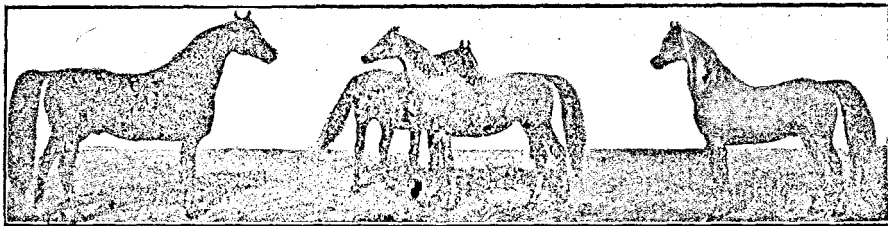

93617/II. 2a. szám.

Hirdetmény

a kolozsi m. kir. állami ménegazdaságban elhelyezett **Torreador** (apja Weisenkuabe,
anyja Thorgunna) nevű angol telivér ménhez az 1902. évi fedeztetési idény alatt magán
tenyészkanczák befedeztetésre elfogadtatnak.

Fedeztetési díja
telivér kanczánál:
100 korona,
félvér kanczánál:
50 korona,

mely összeg a bejelentés alkalmával nyugta ellenében előre fizetendő.

A magán kanczák és ezek ápolói helyszüke miatt a ménegazdaságban el nem helyezhetők.

Bejelentéseket elfogad és megkeresésre bővebb értesítést ad a m. kir. állami mén-
negazdaság intézősége: Kolozspuszta u. p. Kolozs.

(756.)

M. kir. földmivelésügyi Miniszter.

Gazdák figyelmébe ajánlom

az általam feltalált és készített új rendszerű
szabadalmazott

**Heremag- és terménytisztító
rostáimat.**

Kitüntetve: Az „O. M. G. E.“ által 1898. évben Szol-
nokon rendezett tisztítógép versenyen

I. díj, állami aranyéremmel.

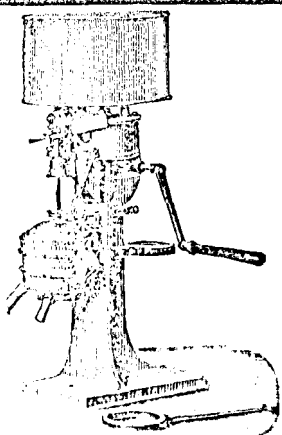
Minden szemes termény súly és **heremagvak**
nagyság szerinti szétválasztásához **heremagvak**
arankamentesítéséhez, vetőmagkészítéshez
követelményeknek megfelelnek.

Érdeklődőknek részletes ismertetést és árjegy-
zékét bérmentve küldök.

Behán Sámuel

rosta készítő, a 13413. sz. szabadalom tulajdonosa

Szarvas, (Békésmegye). (725.)

„MÉLOTTE“ szabadalmazott
TEJFÖLÖZŐGÉP.

Legkönnyebb hajtás! ● ● ● ● ●

● ● Legtökéletesebb fölözés! ● ●

● ● ● Legmagasabb munkabírás.

Teljes tejgazdasági berendezések!

FEHÉR MIKLÓS

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

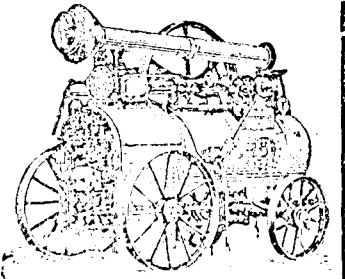
A Magy. kir. államvasutak gépgyára
gazd. gépeinek eladása.

Használt és javított

locomobilok és gőzcséplőgépek.

CSEREÜZLETEK.

Mindennemű gazdasági gépek.

gépgyár részvénytársaság

Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

(638.)

Árverési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. Minister Ur Ónagyméltósága 84,968—VI./2. számú magas rendelete alapján a telepítési célokra vásárolt alsó- és felső-detreheми, fehéregyházi, karai és maros-ludasi kincstári birtokok folyó évi és alább megjelölt terményei a folyó november hó 27-én délelőtt 9 órakor a maros-ludasi kincstári birtokkezelőség irodájában zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Eladásra kerül:

az alsó- és felső-detreheми birtokról: őszi buza 940 q., árpa 480 q., zab 200 q., a maros-ludasi birtokról: őszi buza 300 q., tavaszi buza 210 q., rozs 267 q., árpa 420 q., zab 400 q., a karai birtokról: tavaszi buza 63 q., árpa 161 q., vörös lóhermag 256 kg., a fehéregyházi birtokról: árpa 115 q., zab 250 q.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok birtokonként külön-külön borítékban nyújtandók be folyó hó 27-én d. e. 9 óráig a maros-ludasi kincstári birtokkezelőséghez. A borítékban megjelölendő, hogy az ajánlat mely birtok mely terményire vonatkozik. Később beérkező és utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatokban a megajánlott ár számokkal és betűkkel is kiirandó és ennek 10% százaléka készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül melléklendő Ajánlattevő köteles ajánlatában kitenni, hogy az árverezési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők a segesvári m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelőségnél, valamint a fenti birtokok kezelőségeinél.

Mintákkal a beküldendő és portómentesített mintazacskók ellenében az illetékes birtokkezelőségek versenyezni óhajtok kivánságára szolgálnak. Az ajánlatok megtevéseénél figyelembe veendő, hogy a kincstár vevő kivánságára az alsó és felső-detreheми árúkat az aranyos-gyeresi, a maros-ludasi árúkat a maros-ludasi, a karai árúkat a kolozs-karai, a fehéregyházi árúkat pedig akár a segesvári, akár a héjjasfalvi vasuti állomások raktáraiba a vevő által adandó zsákokban saját igáival és költségén fuvaroztatja.

Segesváron, 1901. évi november hó 11-én.

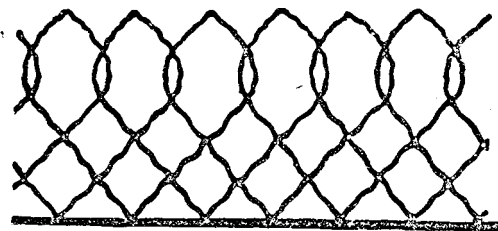
(752.)

**A segesvári m. kir. állattenyésztési
kerületi felügyelőség.**

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonát és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sirtelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fennállat való bevonását; pincze, padlás, felső világosságimagtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, athányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és lóherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek. Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczel tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakteretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (339.)

Láng és Lovass

gépolaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

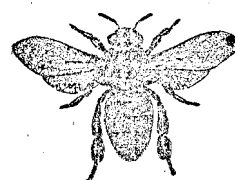
Ajánlja legjobb minőségű

gépolaj,

hengerolaj,

gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egylet” védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiállítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

Eladó Méz!

A legfinomabb aromás erdei színméz

6/10 kilogrammos üvegekben à 1 korona, kapható az „Erdélyi Gazda”

kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák

Ferencz- (Bel-Közép-) utca 11. szám

(I. em.) alatt. (686.)

Vidéki megrendelések 5 üveggel vagy azon felül utánvétellel!

Sz. 474—1901.

Pályázati hirdetés

a radnóthi róm. kath. alapítványi uradalomban 1902. évi január hó 1-én elfoglalandó

segéd-tiszt-i állásra

Javadalmazása: 700 korona törzsfizetés,
288 „ értékű mellékjándóság, az évi jövedelmi jutalékból 10% és természetbeni lakás.

Pályázhatnak felsőbb gazdasági tanintézetet végzett **okleveles ifjak**, kik a gazdasági számvitelben gyakorlati jártassággal bírnak s ezt szolgálati bizonyítvánnyal igazolni tudják.

A pályázati kérvények gazdasági oklevéllel, szolgálati-, keresztelési- és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve f. évi december 8-áig az uradalom intézőségéhez nyújtandók be.

Radnóth, 1901. november 19.

(757.)

Deák Ignác,

urad. intéző.

18.985. sz. m. kir. szabadalom!

A LOVAK KEHESSÉGE ELLEN,

szarvasmarhák, sertések hizlalásánál a hizóképesség gyors fokozására, tehénknél a tejmenyiség emelésére, gyöngé

esontú, esenevész esikók és borjúk felnevelésére és erősítésére páratlan eredménnyel használtatik a Kutasy-féle szabadalmazott **CONCENTRÁLT ÁLLATTÁPPOR**. 5 kilós próbacsomag 7 korona bérmentve.

Tyúkszem és sümölcs ellen feltétlen biztosan és fájdalommentesen hat a K o n c z-féle „CLAVETHYL”. Üvegje

K. 1.20 és K. 2. Kapható a gyógyszerárakban. K. 1.70, vagy K. 2.50 beküldésére (bélyegeken is) bérmentve küldi a készítő: Nagysolymosi **Koncz Ármin** gyógyszerész készítmények gyára Székely-Udvarhelytt.

Számtalan elismerés! Ismertetés ingyen! (715.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-ut.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

KIS HIRDETESEK.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden 1 cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Állást keres

gazdasági tanintézetet végzett nő, ev. ref. vallásu, katonamentes, 39 éves gazdatiszt; 15 évi praxissal és kitűnő bizonyítványokkal. Állását bármikor elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. (707.)

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czim. 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Erdészeti, vagy ispáni állást keres egy az erdőkezelés szolgálatában felnőtt, jó erdői szakvizsga bizonyítványával bíró egyén, kinek megbízhatóságáról s eddigi szolgálatáról is jó minősítései vannak. Gyakorlati ismerettel bír az erdőkezelés és erdőnevelés, vadászat, halászat, valamint a mezőgazdaság minden külső teendőiben, ugyancsak járta az irodai ügyvitelben is. Uradalnak, vagy magán birtokosoknál szerény feltételek mellett hírségesen és szorgalmasan töltene be ismereteinek megfelelő állást. Jelenleg 46 éves. családos Megkeresések Boeskey Antal Gyulu, Kolozsmegye cím alatt küldendők (760)

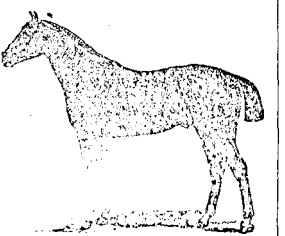
Egy okleveles nőtlen gépész, 1902 január 1-i belépésre éves állást keres, ki a gőzcséplő, és bármilyen gazdasági gép, ugyancsak szintén a Stabil kezelést és azok javítását érti. Értekezhetni: Balog Árpáddal Deésen, Polgári iskola épületbe. (754.)

Tejgazdasági iskolát végzett 23 éves fiatal ember, ki kis korától tejgazdaságnál volt alkalmazva. utoljára 1 1/2 évig egy nagy sajt és vajgyárban, állást keres új évre vagy azonnal. Czime: Buchinger Jenő, Zabota. Háromszékm. (758.)

Ispáni, segédtisztí, vagy ennek megfelelő állást keres újévre, 6 évi gyakorlati bíró, szerény igényű, strapához szokott, 30 éves, keresztény egyén, ki egy a mezőgazdaságban, valamint állattenyésztésben, de különösen tehénészetben, a tejfeldolgozásában és értékesítésében kellő jártassággal bír, beszél románul is, jelenleg a sárvári tejgazdasági szakiskola hallgatója, czime e lap kiadóhivatalában. (753.)

Ispán (nőtlen) december elsejére felvétetik Báró Kemény József Némethi gazdaságába, u. p. Déva. Megkeresésre feltételek, fizetés, közzöltetik. Románul tudás okvetlen szükséges, (745)

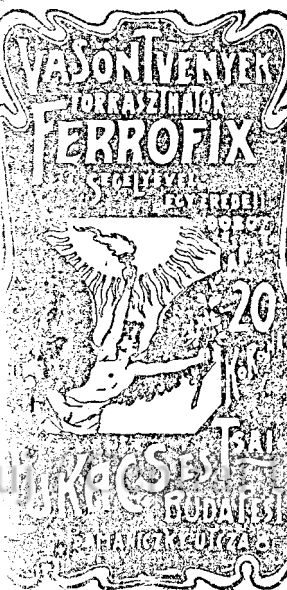
Különfélék.

Eladó egy pár világos pej, 5 éves herélt, 180 cm. magas jólhajtott, hibanélküli és szép magatartású **HINTÓS LÓ.** Áruk 550 ft; értekezhetni a Báró Bálint József ur nagy-ernyei gazdasági intézőségénél, posta Sáromberke, M.-Tordamegye. (759.)

Uradalomból

eredő használt gőzcséplő készleteket készpénzzel veszek, vagy cserébe első rendű újgyártmányt kedvező befizetés mellett ajánlok. **Timár Ede, Budapest VI., Csengeri-utca 62. B.** (733.)

(543.)

Hantz Sándor könyvkötő. Ezelőtt **Hantz György** társa, **Kolozsvárt, Jókai-utca 2. szám.** E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.) A czimre kérem vigyázni!

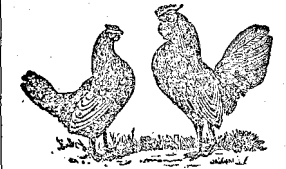

Telivér Poland-china 3-4, 5-6 hónapos kan és nőstény malaczkok eladók. Tudakozódások: Ordódyné Mailáth Gizella, Budapest, IV., Múzeum-körut 7. (748.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kultordateza 48. sz. Telefon 85. sz. — Kívánatra árjegyzék és költség-számítás hérmentve küldetik. (464.)

Fajebek,

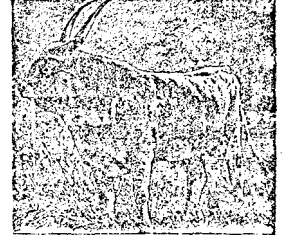
remek állatok, a legnagyobb óriástól a legkisebb törpéig, minden fajban nyersen és idomítva, óriás szent-bernat-hegyi, újfundlandi, doggok, orosz és angol agarak, kopók, vérebec, pointer, setter és német vizslák, rattler, foxterrier, borzebec, kínai meztelen agarak, mopsz, majom, selyem- és szalon-pincsik, spitzek, törpe félkilós ebek stb. Nevelésre és idomításra elfogadunk, cseréket és vételt eszközölünk. **Elővadás,** ragadozók vétele és eladása, **angora macskák, óriás nyulak, fajbaromfi,** óriás ludak, kacsák,

pulykák, pávák, gyöngytyukok, tenyészképes és négy hetesek. Idei 6 hetes fajbaromfi tyukok 1-3, kacsák 120-3, lud, pulyka 2-5 kor., remek **diszgalambok, méhek,** kaptárak, gépek és eszközök. Árjegyzéket hérmentve küld a Telepvezetőség, Tar (Hevesmegye). Rendelésnél tessék az „Erdélyi Gazdára” hivatkozni. (718.)

Eladó birtok

Szatmár- és Szilágymegyében 1500, 1000, 700, 500, 450 és 15 holdas, vasuti állomásokkal, 360 holdas egy tagban, 30 holdas szőlő rajta felszereléssel Továbbá bérbeadó: 100, 300, 400, 1700 hold, Promontoron: egy nyaraló 160 m² öles, 8 szobás új épülettel igen kedvező fizetéssel eladó. Vizimalom 4 per köre, 50 holdas birtokon, igen jó épületekkel eladó. 1100 holdas birtok, rajta 400 holdas tölgy és bükkta erdő, ára 55 ezer forint rajta teher 36 ezer forint. eladó Ertekezhetni: Kálmán Ignác megbízottal Szatmár, Hunyady-utca 17. (743.)

Erdélyi magyar tiszta vérű bika 17 darab tenészképes **budapesti és kolozsvári** kiállításra első díjjal kitüntetett „Jager” bika után **fejős** tehénektől nevelve, eladó. **Ugron Zoltán** fiatalfalvi gazdasága u. p. **Székel-Keresztúr** vasutállomás. (747.)

Eladó 2 drb. **Poland Kina** tenészkocca. Czim G. G. alatt a kiadóban. (7001.)

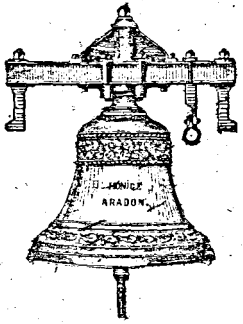
Alulhírt gazdaságában **150 darab fajtisza óriási emdeni liba eladó.** **Koreck János** (749.) földbirtokos **Német-Csanád.**

Általános és különleges növénytermelés.
Irta: **Cserháti Sándor.**
Ára 18 korona. I. kötet. Általános növénytermelés 535 lap 218 ábrával. II. kötet. Különleges növénytermelés 523 lap 153 ábrával. Megrendelhető a szerzőnél Magyar-Óvárott. Mindenik kötet külön is megrendelhető 9 korona áron. Ezen munka a növénytermelés körébe tartozó kérdéseknél kimerítő tájékoztató nyújt. (751.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Budapest, VIII., Baross-utca 10., II. emelet.
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával. Alakult: 1900.
Biztosítéki alap:
Kormány hozzájárulása 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.
Összesen: 1,600,000 kor.
BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.
Az üzlet eredményében biztosított tagok a tőgyaranyban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál
az igazgatóság.
(498.)

Hönig Frigyes

(708) gőzüzemre berendezett

harang- és
ércöntődéje
Arad.

Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a legjobb és legolesőbb
szabadalmazott harangjait és vas ha-
rang állványokat.

Képes árlapok kívánatra bér-
mentve küldetnek.

Czeglédén

Unghváry László

300 holdas szőlőtelepe és gyű-
mölcsfaiskolájának, valamint
borüzletének részletes árjegyzé-
ke megjelent s ingyen és bér-
mentve küldetik. Saját termé-
sű 2-szer fejtett kitünő új bor á-
r 18 firtól felfelé. Hordóval szol-
gálhatók.

Viszonteladók
kerestetnek.

(742. 1.)

Cimbalom

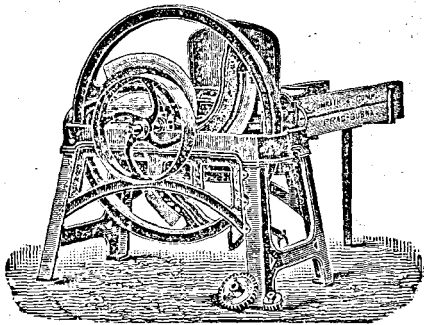
(637.)

Pedálos. Barna vagy feketében, kitünő erős, csengő
hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti
ár 150 firt, nálam 75 firtért kapható a készítési
telepen:

BUDAPEST, Nefejejs-utca 43. sz.
Jegesi Géza,
műokleveles cimbalom-készítő.

Arjegyzéket bérmentve küldök.

Baleset

kizárva!

Szecs kavágók szabad. önműködő kiemelővel.

Répvágók, darálómalmok,

!!! Gőzfűlesztő-készülékek !!!

legújabb és legkényelmesebb szerkezetben

Umráth és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig, ● ● ● ● ●
Ipari mozgonyok 100 lóerőig. ● ● ● ● ●

(544. I.)

Más hasonló raktárral össze nem tévesztendő!

Diszes virágvasák nagy választékban I koronától 40 koronáig!

FERENCZ JÓZSEF TÉR 8.

HERENCSVÖLGYI GYÁRUNK A KIRÁLYI VÁRPALOTÁBAN ASZTALI ÜVEGKÉSZLETÉT SZÁLLITOTTA.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Mindennemű üvegtárgy háztartási és gazdasági célokra!

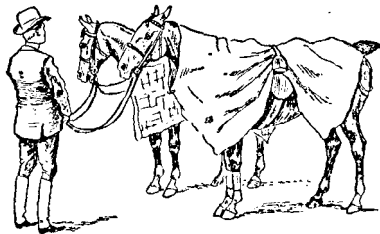
Legfinomabb Kristályüveg-asztali készletek nagy raktára. Budapest, Ferencz-József-tér 8. szám.

722.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati

készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szükségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/1 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspar (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/1 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/1 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Állandó gépkiallításán Kolozsvárt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfürdő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(716.)